

סֵפֶר

הַשְּׂכָר וְהַעֲנֵשׂ בַּשְּׂמִירַת עֵינָיִם

בו יבאָר מחז"ל כי כָּל שְׂכָר הָאָדָם, בְּרִיאָתוֹ, פְּרִנְסָתוֹ אַרְיֵכוֹת יָמָיו וּבְרִיאָתוֹ בְּנָיו, כָּלֶם תְּלוּיִים בְּהִנְהָגָתוֹ בְּקִדּוּשָׁה בְּרֵאֵית עֵינָיו.

הַיּוֹת וְהַנְּסִיווֹנוֹת בְּיוֹצֵא לַחוּץ עֲצוּמִים מְאֹד, עַל פֶּן צִטְטֵנוּ קֶצֶת מֵאַמְרֵי חֲכָמֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה, הֵן בְּעֵנֵן חֶמֶר הָעֲנֵשׂ הַמְּסַתְּפֵל וְגַם בְּעֵנֵן גֹּדֵל שְׂכָר הַנְּזָהָר.

הַסֵּפֶר הַזֶּה הוּא תוֹעֵלֶת גְּדוֹל לְכָל הַיּוֹצֵא לְדָרוֹ, לִיקַח חֲמִשָּׁה דִּקּוֹת וּלְעֵנֵן בָּהֶן. וּבִלְתֵּי סִפֵּק שְׂיִהְיֶה לוֹ שְׂמִירָה גְּדוֹלָה בְּרוּחָנְיוֹת וְגַם בְּגִשְׂמִיּוֹת לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו.

כָּל זֶה מְלַקֵּט מִדְּבָרֵי חז"ל מִשְׁ"ס, בְּבָלִי, וִירוּשְׁלָמִי וּמְדַרְשֵׁים וּמְסַפְרֵי מוֹסֵר זֶלֶה"ה, וְדְבָרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים חוֹצְבִים לְהַבּוֹת אֵשׁ, מְלַהִיבִים נֶפֶשׁ הָאָדָם לְעַבּוֹדַת הַבּוֹרָא. דְּבָרִים הַעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם וּבְנֵי אָדָם מְזַלְזָלִים בָּהֶם, וְעַל יְדֵי סֵפֶר זֶה יִהְיֶה יָד הַכֹּל מִמְשִׁמְשֵׁים בָּהֶן וְיִזְכְּרוּ לְשִׁמּוֹר וּלְקָיָם.

גִּדְפָס לְזִכְרוֹ הַרְבֵּים וְנִחְלַק בְּחֶנֶם לְכָל דוֹרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ

יֵצֵא לְאוֹר פֶּעַם רֵאשׁוֹנָה עַל יְדֵי חֲבֵרָה מְזִכֵּי הַרְבִּים הָעוֹלָמִי בְּנִשְׂאֵיאוֹת כ"ק אֲדָמוֹר מְהֵאלָמִין שְׁלִיט"א בְּשָׁנַת תש"ס בְּתוֹךְ סֵפֶר שְׂכָר וְעוֹנֵשׂ 5000 עֶתְקִים, וּפְעַם שְׁנִיָּה בְּשָׁנַת תשס"א 250,000 עֶתְקִים, וּפְעַם שְׁלִישִׁית בְּשָׁנַת תשס"א בְּתוֹךְ סֵפֶר "תִּקּוֹן הַבְּרִית" 5000 עֶתְקִים, וּפְעַם רְבִיעִית בְּשָׁנַת תשס"א 250,000 עֶתְקִים, וּפְעַם חֲמִישִׁית בְּשָׁנַת תשס"ב בְּאַנְגְלִית, וְכַעַת יּוֹצֵא לְאוֹר חֲדָשׁ כְּסָלִיו תשע"ב עַל יְדֵי "מְפַעֵל הַזָּהָר הָעוֹלָמִי" נֶחַל לְכִישׁ

24/8 רַמַּת בֵּית שֶׁמֶשׁ - 0548436784

מפְתָחוֹת

- שְׁמִירָה גְדוֹלָה בְּרוּחָנוּת וְגַם בְּגִשְׁמִיּוֹת לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו.....ג
- הַנְּהִיגָה לְיוֹצֵא לְשׁוֹק.....ה
- הַמְּסַתְּכָלִיו בְּמִקוֹם הָאָסוּר, נְחֻשׁ אֹר הַמְּזַכֵּךְ שֶׁלָּהֶם וְלֹא יִזְכּוּ לְרֹאוֹת בְּנֶעַם
- ד' וְלִהְנוֹת מִזִּיו הַשְּׂכִינָה.....ז
- עֶקֶר הַכֹּל הוּא שְׁמוֹר עֵינֶיךָ וּשְׁמוֹר פִּיךָ.....ז
- מִי שֶׁאִינוֹ מְבִיט עַל נְשִׁים לְעֵתִיד לְבֹא יִהְיֶה לְפָנִים מִמְּלֶאכֵי הַשָּׁרָת.....ח
- סְגוּלָה לְהַנְצִל מְעִין הָרַע - שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל בַּחֻצוֹת.....ח
- חַיֵּי הָאָדָם תְּלוּיִין בְּשְׁמִירַת עֵינַיִם.....ח
- הַהוֹלֵךְ בַּחוּץ לֹא יִסְתַּכֵּל בְּכָל הַצְּדָדִין.....ט
- אֵל יְבוּשׁ מִמְּלַעֲיָגִים.....י
- אֵל יְבוּשׁ מִמְּלַעֲיָגִים - יִמְצָא מְנוּחַ לְנַפְשׁוֹ - וְיִפְעוֹל יְשׁוּעוֹת בְּנַפְשׁוֹ.....י
- שֶׁכֶר הַשׁוֹמֵר עֵינָיו מִהִסְתַּכְלוּיּוֹת אָסוּרוֹת.....יא
- עוֹנֵשׁ הַגְּדוֹל עַל הַסְתַּכְלוּת.....יג
- הַלִּיכָה לְדַרְךְ.....יד

“מפעל הזוהר העולמי”

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הוצאת

סֵפֶר

הַשָּׁכָר וְהַעֲנָשׁ בְּשִׁמְרֵת עֵינַיִם

שְׁמִירָה גְדוּלָה בְּרוּחַנִיּוֹת וְגַם בְּנִשְׁמִיּוֹת לוֹ וּלְזַרְעוֹ

אַחֲרָיו

יוצא לשוק, וְכֹל שֶׁכֵּן נוֹסַע לְדֶרֶךְ, עָלוּל לְאַבֵּד חֵס וְשָׁלוֹם
שְׁנֵי עוֹלָמִים, עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא, עַל יְדֵי
הַסְתַּכְלוֹת בְּנָשִׁים, וְכֹל שֶׁכֵּן פְּרִיצוֹת הַמַּטְמָאִים רָאשוּ וְכֹל
נָפְשוֹ וּמוֹרִידוֹ שַׁחַת רַחֲמָנָא לִיְצִלָן. וְהַרְמַב"ם בְּהַלְכוֹת
תְּשׁוּבָה (פ"ד ה"ד) כָּתַב, דְּהָאָדָם אֵינוֹ מְרַגֵּשׁ שְׂרָאִית הָעֵינַיִם
הֵן הֵן הַגּוֹרְמִים אַחַר כֵּךְ לְבֹא לְגוֹפֵן שֶׁל עֲרִיּוֹת. וּבְאֹר
הַחַיִּים פָּרַשְׁתָּ אַחֲרֵי כָּתַב, דָּאֵם לֹא יַעֲצֹר בְּעַד הַהַסְתַּכְלוֹת,
לֹא יוּכַל בְּשׁוֹם אֶפֶן לְהַנְצִל מִלְּהַרְהֵר וְלְבֹא לִיְדֵי עֲבָרָה.
וּכְדַבְּרֵי חַז"ל (נדרים כ'), כָּל הַצּוֹפֶה בְּנָשִׁים סוּפוֹ בָּא לִיְדֵי
עֲבָרָה. וַיְדוּעַ מְדַבְּרֵי חַז"ל, כִּי כָּל חַיּוֹת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה,
בְּרִיאֹתוֹ, פְּרִנְסָתוֹ, אֲרִיכוֹת יָמָיו וּבְרִיאֹת בְּנָיו, כֻּלָּם תְּלוּיִים
בְּהַנְהַגָּתוֹ בְּקְדוּשָׁה. וְגַם חַיּוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא. וְהַנְסִיוֹנוֹת
בְּיוֹצֵא לְחוּץ עֲצוּמִים מְאֹד, עַל כֵּן צִטְטְנוּ קִצַּת מְאֲמָרֵי
חַז"ל, הֵן בְּעֵינַיִן חֹמֶר עוֹנֵשׁ הַמַּסְתַּכֵּל וְגַם בְּגִדְלֵי שָׁכָר
הַנְּזָהָר, בְּקִצּוֹר.

וְתוֹעֵלֶת גְּדוּלָה לְכֹל הַיּוֹצֵא לְדָרֶךְ, לִיקַח חֲמֵשׁ דְּקוֹת וּלְעֵין
 בְּכֹל זֶה. וְגַם לְקַחְתּוֹ עִמּוֹ לְדָרֶךְ לְהִתְבּוֹנֵן בּוֹ,
 וּבִלְתִּי סִפֵּק שִׁיְהִיָּה לוֹ שְׁמִירָה גְדוּלָה בְּרוּחָנִיּוֹת וְגַם
 בְּגִשְׁמִיּוֹת לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו. וְכֵן כָּתַב הָאוֹר הַחַיִּים הַק' (פ'
 אַחֲרֵי עַה"כ "אֵת מִשְׁפְּטֵי תַעֲשׂוּ"), שֶׁכָּתוּב דְּעַל יְדֵי שְׁמִירָה מְעָרִיּוֹת
 יוּכַל לְקַיֵּם כָּל מִצְוֹת עֲשֵׂה שְׁבִתוֹרָה וּלְהַשְׁמֵר מְכֹל לֹא
 תַעֲשֶׂה, מֵה שְׂאִין כֵּן אִם יִטְמֵא נַפְשׁוֹ לֹא יִקַּיֵּם אַחַת מֵהֶם,
 כִּי טְמֵאָה זֹאת מִשְׁרָה טְמֵאָה עַל כָּל אֵיבָרֵי הָאָדָם וְכַחוֹתָיו.
 וְכִינֵן שָׁכַן, כָּל הַלְּאוּיִן לֹא יִמְנַע מֵהֶם, כִּי בְּכֹל אֵבֶר טְמֵאָתוֹ
 בּוֹ. וְכֵן בְּמִצְוֹת עֲשֵׂה, הֵגֵם שִׁיעֲשֵׂה לְפַעֲמִים, אֵינָה מִצְוָה,
 כִּי לֹא יִתְרַצֶּה בּוֹ הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, עַד כָּאֵן. וְכִזָּה כָּתַב
 הַקְּדוֹשׁ בְּעַל בְּנֵי יִשְׁשָׁכָר (דָּרֶךְ פְּקוּדֵיךְ לֹא תַעֲשֶׂה ל"ה חֶלֶק הַדְּבוּר אוֹת
 א'), קִבְּלֵנוּ מִרְבוֹתֵינוּ דְּבִשְׁבִיל זֶה, הַיֵּצֵר בְּיוֹתֵר מִתְּאוּהָ
 לַעֲבֹרָה זֹאת לְהִיּוֹת שְׂבֻזָּה נְכֹלֵל כָּל תְּאוּתָיו, וְכוּלְלֵת כָּל
 הַתְּאוּת, עַד כָּאֵן.

וְדָבָר זֶה מְקוּרוֹ בְּרֵאשׁוֹנִים, שֶׁכָּתַב הַחֲנוּךְ (מִצְוָה שִׁפ"ז), שֶׁעַל
 יְדֵי מִצְוָה זֹאת שֶׁל "וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי
 עֵינֵיכֶם", יִשְׁמַר הָאָדָם מִחֲטוּא לַד' כָּל יְמָיו. וְהַמִּצְוָה הַזֹּאת
 יְסוּד גְּדוֹל בְּדַת, וְאִם תַּעֲבֹר פַּעַם אַחַת אֲזַי תִּמְשַׁךְ אַחֲרֶיהָ
 כְּמָה פַּעֲמִים, דַּעֲבֹרָה גּוֹרֶרֶת עֲבֹרָה.

וְגַם בְּגִשְׁמִיּוֹת, כַּאֲשֶׁר עֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת בְּכֹל דְּבָר, אֲזַי נַעֲשֶׂה
 מְבַלְבָּל וּמְטַרְד מְאֹד, דְּמַחְשָׁבוֹת שְׁפָרָאשׁ מְנַהִיגִין
 הַגּוֹף, וּבִאֵין רוּאָה דְּבָר, אֲזַי יֵשׁ לוֹ מְנוּחָה וְהִרְחַבְתָּ הַדַּעַת
 אֲמִתִּית. וְכַדְּבָרֵי הַתּוֹסְפוֹת סוּטָה ח' (ד"ה אֵין), דְּאַחַר שְׂרָאָה

הַעֲרֹה פְּעַם אַחַת שׁוֹב מִהֲרֵר אַחֲרֶיהָ לְעוֹלָם. וְלֹאִידָךְ
אֲשֶׁה שְׁלֹא רָאָה לֹא יָבוֹא לַחֲשֹׁב עָלֶיהָ (ראשית חכמה שער
הקדושה פ"ח אות ט"ז).

וְעַיִן עוֹד בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה לְרַבְּנוּ יוֹנָה, דְּהִמְסַתְּפֵל בְּעַרְיוֹת
הו"ל מוֹמֵר לְעַרְיוֹת. וְנִמְנָה בְּרַמְבַּ"ם הַלְכוֹת תְּשׁוּבָה
(פ"ד ה"ד) בֵּין כ"ד דְּבָרִים הַמְּעַכְבִּין אֶת הַתְּשׁוּבָה, דְּחוּטָא
וּמְדַמָּה בְּנַפְשׁוֹ שְׁאִין זֶה חֲטָא. וְהוּא עוֹן גְּדוֹל, דְּעַל יְדֵי זֶה
יָבוֹא לְגוֹפֵן שְׁל עַרְיוֹת (רמב"ם שם).

הַנְּהַגָּה לְיוֹצֵא לְשׁוֹק

חֶלֶק הַהֲלָכָה

א. הַסְּתַפְּלוֹת אֲסוּרָה אֲפִילוֹ בְּאַצְבַּע קִטְנָה שֶׁל אִשָּׁה, אִם
נִתְּכַוֵּן לְהַנּוֹת מִמֶּנָּה, וְכֹאֲלוֹ נִסְתַּפֵּל בְּמָקוֹם הַמְּגֻנָּה
בְּיוֹתֵר (שְׁלַחַן עֲרוּךְ אָבֹן הַעֲזָר סִימָן כ"א ס"א).

ב. וּבְמָקוֹם הַמְּכֻסָּה כְּשִׁמְגוּלָה, אֲסוּר אֲפִילוֹ עֲקִיבָה שֶׁל
הָאִשָּׁה וְאֲפִילוֹ אִין מִתְּכַוֵּן לְהַנּוֹת. וְכֹל שְׁבִידוֹ לִילָךְ
בְּשׁוֹק בְּדָרְכִים שְׁאִין שָׁם כָּל אֵלוֹ וְהוֹלֵךְ בְּמָקוֹם שְׁעַקְבִים
מְגֻלִים, אֲפִילוֹ אִין מִסְתַּפֵּל בָּהֶם, רִשְׁע מִיִּקְרִי, דְּצָרִיף
לְהַתְּרַחֵק מִמָּקוֹם שְׁיֻכַּל לְבוֹא לְעִבְרָה. וּמְכַל מָקוֹם גַּם
בְּלִיכָא דְרַכָּא אַחֲרֵיתָא וְכוּפָה עֵינָיו לְמַטָּה וְעַל כֵּן מְרַגֵּשׁ
בְּעַקְבֵי הָאִשָּׁה וְאָנוּס הוּא, מְכַל מָקוֹם צָרִיף לְהַטוֹת עֵינָיו
לְצַד אַחַר (עֵיין ב"ב נ"ז ורשב"ם ור"ג שם, ומהרש"א מכות כ"ד, דקאי אעקב
של האשה, ועיין עוד ערוך השולחן סימן כ"א ס"א).

ג. וְרָאוּי לְהִתְבוֹנֵן בְּזֶה, דְּגַם בְּאֵין רוּאָה פְּנִיָּה שֶׁל הָאִשָּׁה
 רַק שְׂאָר מְקוֹם מְכֻסָּה הַמְּגֵלָה, צָרִיף לַעֲשׂוֹת פְּעֻלוֹת
 שְׂלֵא יִרְאָה בְּעֵינָיו, דְּהַגְמָרָא שָׁם מְזַה מִיָּרִי.

ד. וְנִלְמַד מִשָּׁם שְׁכָל שְׂאֵפְשָׁר לִילָף בְּדַרְךָ אוּ מְקוֹם אוּ
 חֲנוּת דְּלִיפָא שָׁם רְגָלִים מְגֻלוֹת אוּ זְרוּעוֹת מְגֻלוֹת שְׁל
 נָשִׁים, אֲסוּר לִילָף שָׁם אֲפִילוּ בְּעֲצִימַת עֵינַיִם וְרָשַׁע מִיָּקָרִי.
 וְנִפְקָא מִינָא לְהִלִּיכָה בְּשׁוּק מְמָקוֹם לְמָקוֹם אוּ לְחֲנוּת
 שְׂמֻצוּי פְּרִיצוֹת. וּבְאֲפִי זׁוּטְרִי (אָבּוּ הַעֲזָר כ"א סק"ד) דְּגַם בְּנִי
 בֵּיתוֹ בְּזְרוּעוֹת מְגֻלוֹת, וְגַם נְכָרִיוֹת בְּכָלֵל הַנ"ל (וּכְמוֹ שְׁכַתּוּב
 בְּפ' ר"ג ב"ב דף נ"ז).

ה. וְאֲפִילוּ בְּאֵין לוּ בְּרִירָה אַחֲרַת וְצָרִיף לִילָף לְשׁוּק אוּ
 חֲנוּת שֵׁישׁ שָׁם זְרוּעוֹת מְגֻלוֹת אוּ שְׂאָר פְּרִיצוֹת, יֵשׁ לוּ
 לַעֲצֵם עֵינָיו וְנִקְרָא חֲסִיד. וּבְזִמְן הַזֶּה הֵינּוּ שְׂיָסִיר הַבְּתִי
 עֵינַיִם שְׁלוֹ, אִם אֲפֹשָׁר לוּ בְּלִי זֶה שְׂיֻכָּל לְרְאוֹת הַעֲגָלוֹת
 וּמְרַכְבוֹת. וְנִקְרָא חֲסִיד עַל יְדֵי זֶה (ב"ב שם).

ו. הַמְּסַתְכָל בְּעַקִּיבָה שֶׁל הָאִשָּׁה (חֶלֶק הַרְגֵל שְׁנוּגַע לְקַרְקַע) וְכָל
 שְׁפָן לְמַעְלָה מְזַה אוּ זְרוּעוֹת מְגֻלוֹת, הַעֲנָשׁ עַל זֶה,
 דְּהוּיִין לוּ בְּנִים שְׂאִינָם מְהַגְנִים (נְדָרִים כ' וּבִר"ן שָׁם), פְּרוּשׁ
 בְּנִים בְּעֵלֵי מוּמִיִן (עִין ט"ז קצ"ה).

ז. וְכֵן בְּשׁוּק אוּ כָל מְקוֹם פְּרִיצוֹת, צָרִיף לִילָף בְּזִרְזוֹת
 וּמְהִירוֹת גְּדוּלָה וְלֹא בְּמַתִּינּוּת וְכָל שְׁפָן לֹא לְהַשְׁתָּהוּת
 בְּשׁוּק בְּשִׂיחָה עִם חֲבֵרִים, כְּשְׂאֵפְשָׁר לְפָנוֹת וּלְדַבֵּר בְּמָקוֹם
 אַחֵר, דְּעוֹבְרוֹת נָשִׁים בַּעֲקֵבִים מְגֻלִים (עִין אָבּוּ הַעֲזָר סִימָן כ"א

וּלְהִלֵּן פָּגַע בְּאִשָּׁה כו', עַד שֶׁמִּסְלָקָהּ לְצַדִּיק, שְׁלֵא נִרְגֵישׁ בְּפִסְעוֹתֶיהָ וְאֶפִּילוּ לְבוֹשָׁה בְּצַנִּיעוֹת וְכִמוּ שֶׁכְּתוּב בְּבָאָר הַיָּטֵב בְּשֵׁם הַרְזַב"ז).

**הַמִּסְתַּכְּלִין בְּמָקוֹם הָאָסוּר, נִחְשָׁף אֹר הַמְּזוֹכָף שְׁלָהֶם
וְלֹא יִזְכּוּ לְרֵאוֹת בְּנַעַם ד' וְלִהְנוֹת מִזִּיו הַשְּׂכִינָה**

ח. וְכֵדָאֵי לְזִכֵּר תְּדִיר וְלִשְׁנֹן לְעַצְמוֹ דְּכָרֵי הַחֲפִץ חַיִּים
זצ"ל, דְּאוֹתָן עֵינַיִם הַמִּסְתַּכְּלִין בְּמָקוֹם הָאָסוּר, נִחְשָׁף
אֹר הַמְּזוֹכָף שְׁלָהֶם וְלֹא יִזְכּוּ לְרֵאוֹת בְּנַעַם ד' וְלִהְנוֹת מִזִּיו
הַשְּׂכִינָה שֶׁהוּא הַנְּאָה הַיּוֹתֵר גְּדוֹלָה הַשִּׁיף. (שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן חֵלֶק
ב' פ"ל). וְכֵן כָּתַב בְּעַל בֵּן אִישׁ, דְּכִיּוֹן שֶׁהִנְאֵת הָאָדָם
כְּשֶׁנִּפְרְדֵת הַנְּשָׁמָה מִהַגּוֹף עָקְרוּ מִהָעֵינַיִם, צְרִיף לִיזְהַר
בְּזֶה יוֹתֵר מִשָּׂאָר כֹּל הָאֵיבָרִים שְׁלוֹ (עוֹד יוֹסֵף חֵי, וְאַתְחַנֵּן שָׁנָה א'
ד"ה וְלִכּוֹן).

ט. אִפֵּן הִלִּיכָה בְּשׁוֹק, מִסְתַּכֵּל לְמַטָּה כְּמוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד
בְּתַפְּלָה, וּמֵהֵלֶךְ בְּשׁוֹק כְּאָדָם הַטְּרוּד בְּעַסְקָיו (רמב"ם
הַלְכוֹת דְּעוֹת פ"ה ה"ט).

י. פָּגַע אִשָּׁה בְּשׁוֹק אָסוּר לְהֵלֶךְ אַחֲרֶיהָ אֶלָּא רֵץ וּמִסְלָקָהּ
לְצַדִּיקִין אוֹ לְאַחֲרֵיו (אָבֹן הָעֶזֶר סִימָן כ"א ס"א). וְהָאָסוּר בְּכָל
הַנְּשִׁימִים, אֶפִּילוּ כְּשֶׁהוֹלְכוֹת מְכַסּוֹת מִכָּף רִגְלָן וְעַד רֵאשׁ (רדב"ז
חֵלֶק ב' סִימָן תש"ע).

עֵקֶר הַכֹּל הוּא שְׁמוֹר עֵינֶיךָ וְשִׁמּוֹר פִּיךָ

א. "הַעֲבֵר עֵינַי מֵרֵאוֹת שְׂוֹא", דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם רָמַז
לָנוּ, שְׂוִיתֵר טוֹב לְהָאָדָם לְהַעֲבִיר וְלִקַּח חֵס וְשְׁלוֹם

עֵינָיו קָדַם שִׁירָאָה בָּהֶם דְּבַר שָׁוָא וְתַפֵּל רַחֲמָנָא לִיצְלָן, וְעַל
 זֶה יִתְפַּלֵּל לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל עֵת (אמרי קודש - סטרעליסק, אות
 ע"ו). וְעַל כֵּן טָרַם יֵצֵא לַחוּץ, מְקוֹם הַנְּסִינּוֹת, יֵנִיחַ יָדָיו עַל
 הַמְּזוּזָה וְיִתְפַּלֵּל לַהֲקַב"ה שִׁישְׁמְרֵהוּ מִכָּל מִין הַסְּתַכְּלוֹת
 אֲסוּרָה, וּמַחְשְׁבוֹת רָעוֹת וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לוֹ שֶׁלֹּא
 יִכָּשֵׁל (דָּרָךְ פִּקּוּדֵיךְ לֹא תַעֲשֶׂה ל"ה, חֶלֶק הַדְּבוּר אוֹת ו').

**מי שאֵינו מביט על נשים, לעתיד לבוא יהיה לפניו
 מַמְלָאָכִי הַשָּׂרֵת**

ב. מי שאֵינו מביט על נשים, ואֵינו מדַבֵּר דְּבָרִים בְּטָלִים
 וְסוֹבֵל כְּעֶסוֹ וְאֵינוֹ מַתְגַּאֵה וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבַמַּעֲשִׂים
 טוֹבִים, לַעֲתִיד לְבוֹא יִהְיֶה לְפָנָיִם מִמְּלָאָכִי הַשָּׂרֵת (סֵפֶר
 חֲסִידִים סִמֵּן ק"מ).

ג. כְּשֶׁתִּשְׁמֹר הַפֶּה וְעֵינָיִם, תִּזְכֶּה לְכָל הַמַּדְרָגוֹת הַקְדוּשִׁים
 (ש"ה הַקְדוּשׁ אוֹת קְדוּשָׁה).

סְנוּלָה לְהַנְצִל מֵעֵין הָרַע - שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל בַּחוּצוֹת

ד. בַּגְּמָרָא אֵיתָא, דְּכַמְעֵט כָּל מִיתוֹת הֵן עַל יְדֵי עֵין הָרַע
 (ב"מ ק"ז). וְהַעֲצָה לְהַנְצִל מֵעֵין הָרַע שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל בַּחוּצוֹת
 (בְּרַכּוֹת כ'). וּמֵהָאֵי טַעְמָא זָכָה יוֹסֵף וְכָל זֶרְעוֹ אַחֲרָיו, דְּאֵין
 עֵין הָרַע שׁוֹלְטַת בָּהֶם (ש"ה הַקְדוּשׁ אוֹת קְדוּשָׁה).

חיי האדם תלויין בְּשִׁמְרֵת עֵינָיִם

ה. אֲפִילוֹ כְּשֶׁמוֹכַרְח לְדַבֵּר עִם אִשָּׁה, יִתֵּן עֵינָיו לְמַטָּה וְלֹא
 יִרְאֶנָּה כָּלָל, כִּי חַיֵּי הָאָדָם תְּלוּיִן בְּזָה, וְהוּא בְּדוּק

וּמִנְסָה, דְּטוֹב לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא (תּוֹכַחַת חַיִּים לַמֶּהְרָ"ח פְּלֶאגִי, וְאַתְחַנֵּן דְּבוֹר הַמִּתְחִיל לֹא תַעֲשֶׂה).

הַחֹלֶף בַּחוּץ לֹא יִסְתַּכַּל בְּכָל הַצְּדִיִן

א. הַרוּצָה לְשִׁמּוֹר עֵינָיו, יַחֲזֵק לְבוֹ בְּבִטְחוֹן בְּד', הַגֵּם שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁצָּרִיף לְהִסְתַּכַּל לְכָאן וּלְכָאן, אִם ד' יִרְצֶה יִזְמִין לוֹ הָאִישׁ שֶׁמִּבְקָשׁ מִמִּילָא, כְּדַכְתִּיב "וְשַׁח עֵינַיִם יוֹשַׁע" (אִיּוֹב כ"ב כ"ט) שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשִׁיעַ לְזֶה הַשַּׁח עֵינַיִם בְּכָל דְּבַר שֶׁיִּצְטָרֵף (יְסוֹד צְדִיק פָּרָק א').

ב. יִרְגִיל וְיִכְרִיחַ עֲצָמוֹ, שְׁלֹא לְהִסְתַּכַּל לְכָאן וּלְכָאן, כִּי עַל פִּי הָרוֹב כְּשֶׁהֵיכָר מִפְתָּחוֹ לְהִסְתַּכַּל בְּאִיזָה מְקוֹם, מִזְמִין לוֹ שֵׁם רְאִיתָ אִיזָה אֲשֶׁה אוֹ חֲצוּפָה, כְּאֲשֶׁר בְּדוּק וּמִנְסָה, כִּי מוּבָא בְּסִפְרֵי חֲכָמָה, שֶׁיֵּשׁ רוּחַ זְנוּנִים רַחֲמָנָא לִיְצַלֵּן, וְהֵמָּה מְלֵאִים כָּל הָאוֹרֵיין, כִּי הֵמָּה קְלָפוֹת דְּקוֹת, וְתוֹלְדוֹתֵיהֶם וְחֵיוֹתָם מִפְּגַם הַמַּחֲשָׁבָה וּפְגַם הָרְאִיָּה. וְתַכְף אֲשֶׁר הָאָדָם מְגַבִּיהַ עֵינָיו לְהִסְתַּכַּל בְּמְקוֹם הָאָסוּר וְהַמְזוּזָה, אוֹ אֲפִילוֹ מַחֲשֵׁב בְּמַחֲשָׁבוֹתָיו סֵתָם בְּלִי רְאִיָּה וְהִסְתַּכְלוֹת, אִזְ תַּכְף בְּזֶה הַרְגַע מִתְּלַבְּשִׁים בְּכַח נַפְשׁ הַבְּהֵמִית שְׁלוֹ, וְשׁוֹרֵין עֲלָיו וּמְטַמְּאִין אוֹתוֹ בְּכָל מִינֵי טְמָאוֹת רַחֲמָנָא לִיְצַלֵּן (יְסוֹד צְדִיק, פ"ג).

ג. עוֹד לָךְ כָּלֵל גְּדוֹל, שְׁלֹא יִמָּצֵא יִצְרָף פֶּתַח לְשְׁלוֹט בְּךָ בְּלִכְתָּךְ בְּשׁוֹק, וְאַתָּה רוֹאֶה נָשִׁים בָּאוֹת לְקַרְאָתְךָ, שִׁים עֵינֶיךָ לְאַרְץ עַד שֶׁתַּעֲבֹרְנָה וְאַל תִּסְתַּכַּל בְּהֵן כּו', שֶׁהָרִי תִרְאֶה שֶׁהֵיכָר מִתְגַּבֵּר עֲלֶיךָ בַּחֲזֵק שֶׁתִּשֵּׂים עֵינֶיךָ לְרְאוּתוֹ,

וְאִם אֵין רְאִיָּה זֹו כְּלוּם, לְמָה מִתְגַּבֵּר עָלֶיךָ עַד שְׁכַמְעֵט כָּל אָדָם יְכוּל לְעֵמוּד בְּנִסְיוֹן זֶה, כִּי אִם מִי שְׁאַהֲבֵת בּוֹרְאוֹ חֲקוּקָה בְּלִבּוֹ (שִׁבְט מוֹסֵר, פֶּכ"ז).

אֵל יְבוּשׁ מִמְּלַעֲיָגִים

א. יֵשׁ הַמִּתְבַּיְשִׁים לִילֶךְ בְּשׁוֹק וְעֵינָיו לְמִטָּה וְהִיא בּוֹשָׁה רָעָה שְׁצָרִיךְ לְעֻקּוֹר. עֵיִן מֵה שְׁכָתוּב בְּסִפְר חֲסִידִים סִימָן ט': וְעֻקֵּר חֲזֹק הַחֲסִידוֹת מִתְחַלֵּה וְעַד סוֹף, אָף עַל פִּי שְׁמֵתְלוֹצְצִים עָלָיו, אֵינוֹ מְנִיחַ חֲסִידוֹתוֹ וְכוֹנְנָתוֹ לְשָׁמַיִם וְאֵינוֹ רוֹאֶה פְּנֵי נָשִׁים בְּפֶרֶט בֵּין אֲנָשִׁים אַחֲרִים, שְׁכַלָּם רוֹאִין הַנָּשִׁים כְּגוֹן שֶׁהָיָה בְּבֵית חֶפְהָ, שֶׁהַנָּשִׁים שָׁם מְלַבְּשׁוֹת עֲדָיִים וְהַכֹּל מִסִּתְפָּלִים וְהוּא אֵינוֹ מִסִּתְכַּל, לְפִיכֶךָ יִזְכֶּה לָרֹב טוֹב הַצָּפוֹן וְכו', כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "אֲשֶׁר צָפְנָתָ לִירֵאִיךָ", וְעֵינוֹ תִשָּׁבַע מִזִּיו הַשְּׁכִינָה, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. וּרמ"א סְעִיף א', וְלֹא יִתְבַּיֵּשׁ בְּפְנֵי בְּנֵי אָדָם הַמְּלַעֲיָגִים עָלָיו בְּעִבּוּדַת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ.

אֵל יְבוּשׁ מִמְּלַעֲיָגִים - יִמְצָא מְנוּחָ לְנַפְשׁוֹ - וַיִּפְעוּל יְשׁוּעוֹת בְּנַפְשׁוֹ

ב. כָּל מִי שֶׁחָשׁ לְנַפְשׁוֹ, שְׁלֹא לְהִבְיָאָה לִיְדֵי טְמָאָה, יִגְדִיר אֶת עֲצָמוֹ בַּחוּשׁ הָרְאִיָּה וְאִם הַדְּבָר קָשָׁה לוֹ, יִתְגַּבֵּר עַל עֲצָמוֹ בְּכָל תּוֹקֵף וְעוֹז. וַיִּדַע אֲשֶׁר מִמֶּשׁ בְּנַפְשׁוֹ הוּא. וְאִם לֹא יִגְדִיר אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה, כָּל עִבּוּדָתוֹ כָּאֵין וְכֹאֲפֵס נֶחֱשָׁב וְלֹא יִפְעַל דְּבָר בִּיגִיעָתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ, וְאִדְרָבָה יִרְדַּח רַחֲמָנָא לִיצְלָן מִטָּה מִטָּה, וְעַל כֵּן יִתְגַּבֵּר כְּאָרִי, לְהַגְדִיר אֶת עֲצָמוֹ

בְּכֹל תּוֹקֵף וְעוֹז, וְגַם אִם יִהְיֶה נֶכֶד אֶל יְחִוּשׁ לְשִׁיחוֹת בְּנֵי אָדָם, וְהֵלֵא בְּדָבָר הַנוֹגֵעַ לְחַיֵּי הַנֶּפֶשׁ בְּגִשְׁמִיּוֹת, אֵינָם מִבִּיטִים עַל שׁוֹם דָּבָר, וְכֹל שֶׁפֶן בְּהַנוֹגֵעַ לְחַיֵּי הַנֶּפֶשׁ הַרוּחָנִי, וְהַכְּבֹדוֹת בְּזֶה הוּא רַק בְּעֵת הַרְאֵשׁוֹנָה, שְׁצָרִיךְ לְהַכְּבִיד עַל עֲצָמוֹ וְלִהְתַּגְּבֵר עַל טַבְעוֹ וְרִצּוֹנוֹ וּבִמְשָׁךְ הַזְּמַן יִתְרַגֵּל כֵּךְ, וּבִהַגְדָּרָה זֹאת יִמָּצֵא מְנוּחַ לְנַפְשׁוֹ מִכַּמָּה רְעוֹת וּבְלִבּוֹלִים, וְאִזּוֹ יוּכַל לַעֲבֹד עֲבוֹדָתוֹ וּבִיגִיעָתוֹ יַפְעַל יְשׁוּעוֹת בְּנַפְשׁוֹ בְּעֶזְרָתוֹ יִתְפָּרֵךְ (קוֹינטָרְס הַעֲבוֹדָה, פָּרָק ב' - לְאֲדָמוֹ"ר הָאֲמֻצְעִי רַבִּי דּוֹבֵעַר מְלִיּוּבָאוּיִטְשׁ זצ"ל).

שָׁכַר הַשׁוֹמֵר עֵינָיו מִהֶסְתַּבְּלוּיּוֹת אֲסוּרוֹת

הַשׁוֹמֵר עֵינָיו מִרְאֵית אִשָּׁה:

א. יִהְיֶה מְרַכְּבָה לְשִׁכְנָה - וְכִהְקָרִיב כָּל הַקְּרַבְנוֹת (חיד"א" בַּעֲבוּדַת הַקּוֹדֶשׁ, צַפּוֹרֵן שְׁמִיר סִימֵן ט' אוֹת קכ"ח).

ב. מִתְפַּלֵּל לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹזֵר לוֹ, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתוֹ וְעוֹנֶה לוֹ בְּעֵת צָרָתוֹ (חיד"א ש"ס).

ג. כַּח קְדוּשַׁת שְׁפָעוֹ קַיִם לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, לְזַרְעוֹ וְזַרְעֵ זָרְעוֹ עַד עוֹלָם (סוֹד צְדִיק, פָּרָק ג').

ד. תִּזְכֶּה לְחֻזוֹת בְּנַעַם הָעֲלִיּוֹן, וּמִלֶּךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּיפְיוֹ תַחֲזִינָה עֵינֶיךָ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים (בְּאֵר מִשָּׁה, בֵּא, ד"ה וַיֵּאמְרוּ).

ה. יִזְכֶּה לְעֵתִיד לְבוֹא לְהִיּוֹת בְּמְרוֹמֵי מְרוֹמִים בֵּין צְדִיקִים וְקְדוּשֵׁי אֶרֶץ שְׁעָלֵיהֶם הָעוֹלָם קַיִם, וְיִרְגִישׁ בְּזִיו קְדוּשַׁת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְעֵתִיד לְבוֹא (סוֹד צְדִיק, פָּרָק ג').

ו. זֹכָה לְרֵאוֹת וְלִשְׁמוֹעַ מֵרֵאוֹת אֲלֵקוֹת, וְלִהְשִׁיג הַשְּׂגַת אֲלֵקוֹת (יֵיטֵב לֵב, וַיֵּרָא - ד"ה וַיֵּרָא אֵלָיו).

ז. זֹכָה לְבָנִים טוֹבִים וְאֲרִיכוֹת יָמִים (סֵפֶר חֲסִידִים סִימָן תצ"ה).
יָחִיו בָּנָיו וַיִּגְדְּלֵם בְּלֹא צַעַר, וַיִּצִיל אוֹתָם מִמְּקָרֵי הַזְּמָן (אִמְרֵי קוּדֹשׁ - הַשְּׁרָף מִסְטֵרעֵלִיסק, אוֹת ל"ח).

ח. זֹכָה שְׁזָרְעוּ יַחְבְּרוּ פְרוּשִׁים עַל הַתּוֹרָה (סֵפֶר הַמַּדּוֹת אוֹת ס').

ט. זֹכָה לְהִיּוֹת צוֹפֵה בַּמְּרַכְכָּה הָעֲלִיוֹנָה (רֵאשִׁית חֲכָמָה, שְׁעַר הַקְּדוֹשׁ פ"ח, אוֹת מ"ז). וְרוֹאֵה בְּעֵין שְׁכָלוֹ אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים (לְקוּטֵי תוֹרָה - טַשְׁעֵרנֵאבִיל, הַדְר' ז').

י. זֹכָה שְׁלֹא יִכְהֶה מְאוֹר עֵינָיו - אֲפִילוֹ בְּזַקְנֻתוֹ (תּוֹכַחַת חַיִּים - רַבֵּי חַיִּים פֶּאלֶאג", אַחֲרֵי, ד"ה וְלֵעֲנ"ד).

יא. זֹכָה וְנִבְרָאִין מִלְּאֲכִים קְדוּשִׁים וּטְהוּרִים, וְלַעֲתִיד תִּקְבְּצוּ אֶצְלָךְ (יִסוּד צַדִּיק, פָּרָק ה').

יב. זֹכָה לְפָרְנֶסֶה בְּרוּחַ (תּוֹכַחַת חַיִּים - אַחֲרֵי, אוֹר לְשִׁמַּיִם - בְּהַעֲלוֹתְךָ ד"ה בְּהַעֲלוֹתְךָ, אִמְרֵי נוּעַם - בְּרֵאשִׁית ד"ה לַחֲבַר).

יג. אֵין עֵין הָרַע שׁוֹלֵט בּוֹ וּבּוֹזְרֵעוֹ (בְּרִכּוֹת כ', דַּבֵּשׁ לְפִי, מַע' ר').

יד. לֹא נִקְרָא רַבְּנוֹ הַקְּדוֹשׁ "קְדוֹשׁ", מִפְּנֵי גְדוּלַת תּוֹרָתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ, אֲלֵא מִפְּנֵי שְׁלֹא הִסְתַּכַּל מְעוֹלָם בְּמִלְּתוֹ, וְלֹא הִכְנִיס יָדָיו לְמִטָּה מְטַבּוּרוֹ (יִסוּד צַדִּיק, פָּרָק ה').

טו. לְפַעְעִמִּים, אֲפִילוֹ עַל יְדֵי פַעַם אַחַת שֶׁתַּעֲמִד בְּנִסְיוֹן חָזֵק בְּעֵינַיִם, תּוֹכַל לְזַכּוֹת לְמַדְרַגַּת קְדוּשָׁה גְדוּלָּה

(יִסוּד צַדִּיק, פָּרָק ה').

ט"ז. זוכה לשמירה מעלה, שהקדוש ברוך הוא שומר ומצילו (תפארת שלמה, מאמרי שבת, ד"ה ומעין).

י"ז. זוכה לחיות דקדושה והתלהבות בתורה ותפלה, ולהאיר עיניו בתורתנו הקדושה (בית אברהם - תוריע, ד"ה וראה).

עוֹנֵשׁ הַגְּדוֹל עַל הַסְּתַבְלוֹת

א. שְׁלֹשָׁה דְבָרִים בְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאָדָם, אֲזֵנִים, עֵינַיִם, לְשׁוֹן. מֵה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֵׁם לְכָל אֶחָד גֵּדֵר וְחוּמָה וְכו', שֵׁם גְּבִינִים לְעֵינַיִם, לְכִסּוֹת וּלְסִתּוֹם וְלַעֲצֵם עֵינָיו מִרְאוֹת בְּרַע, וְהָאָדָם הַנִּבְכָּז, כִּשֶׁהוּא שֵׁם אֲזֵנָיו לְשִׁמוּעַ עֲבִירָה, וְעֵינָיו לְרְאוֹת עֲבִירָה, לְשׁוֹנוֹ לְהַצְמִיד מִרְמָה, מֵה עָשָׂה, פָּרֵץ גֵּדֵר מִלְכוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲשֶׁר מִסֵּר בְּיָדוֹ לְשִׁמּוֹר, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שִׁבְּן מוֹת הוּא, וְעַל זֶה נֶאֱמַר "וּפָרֵץ גֵּדֵר יִשְׁכְּנוּ נַחֲשׁ" (ספר חסידים סימן קמ"ח).

ב. אֵיטָא בְּזוּהַר הַקְּדוֹשׁ פְּקוּדֵי (דף רס"ג), יֵשׁ מְמַנֶּה אֶחָד שְׁנֹקְרָא פִתּוֹת, עַל שֵׁם שְׁמִפְתָּה לְבָנֵי אָדָם לְהַסְתַּכַּל וְלַעֲיֵן בְּמָה שְׁאִינוּ צָרִיךְ בְּכַמָּה נְאוּפִין וְזוּגוּנִים, וְלֵאחֵר מִיִּתַת הָאָדָם וְנִקְבַר בְּקִבְרָה, בָּא הַמְּמַנֶּה הֵהוּא וּמַחְזִיר לְהָאָדָם נִשְׁמָתוֹ וְאַחֵר כֶּף נוּטֵל אֶת הָאָדָם בְּאִכְזוּרִיּוֹת וּמִשְׁבֵּר עֵצִים שֶׁל הָעֵינַיִם וְנוּטֵל מִמֶּנּוּ אֶת הָעֵינַיִם וְאַחֵר כֶּף מוֹרִיד אוֹתוֹ לְבוֹר שֵׁישׁ בּוֹ הִרְבֵּה נַחֲשִׁים וְעַקְרָבִים וְאוּחְזִין בּוֹ וְדַנִּין אוֹתוֹ בְּדִינֵין קָשִׁים וּמְרִים רַחֲמָנָא לִיְצַלָן (קב הישר פרק ב', וכעין זה באור מדיקים - עמוד היבודה, פרק א').

ג. הַמִּסְתַּכֵּל בְּעֵרְוֹת קִשְׁתּוֹ נִנְעֶרֶת. וְאֲשֶׁר לֹא נִשָּׂא עֵינָיו
 אֶל אִשֶּׁת אִישׁ, זֹכֶה וּמִקְבֵּל פְּנֵי הַשְּׂכִינָה (ב"י, אָבֵן הָעֶזְרָה
 סימן כ"א).

ד. וּבִזְהָ יַעֲשֶׂה חֶשְׁבוֹן לְנַפְשׁוֹ הָאוֹמְלֵלָה, הָאֵם הַשֹּׁתֵפֵר
 בְּמִשָּׂא וּמִתֵּן בְּשׁוֹק, נִגְדַּ מַה שֶּׁהִפְסִיד בְּרֵאִיתוֹ וְהִרְהוּרֵי
 עֵבִירָה. אֲפִילוּ אִם יִשְׁתַּכֵּר לְמֵאוֹת וְלֵאלֲפִים, הָאֵם כָּל
 מָמוֹן שֶׁבְּעוֹלָם יֵשׁ בּוֹ דִּי נִגְדַּ הֶפְסֵד עֵבִירָה אַחַת (שַׁעַר
 הַתְּפִלָּה, שַׁעַר נִיפּוּל, ד"ה וּלְמוֹל).

ה. אִם הָעֵיִן הוּא עֶבֶד לְיֵצֵר הָרַע, לְרֵאוֹת בְּעֵינָיו וְהַבְּלִי
 הָעוֹלָם הַזֶּה, פֶּטוּר מִן הָרְאוּי לְחֻזוֹת בְּנַעַם ד', וּבִל
 יִרְאֶה גְאוֹת ד' (חִיד"א בְּדַבְּשׁ לְפִי, מַע' ר' אוֹת ב').

ו. וּמִזֶּה מוֹסֵר הַשֶּׁכֶּל לְאוֹתָם שְׂרוּצִין לְהַרְוִיחַ מָמוֹן,
 וּמִסְתַּכְלִין בְּקוֹנֵטְרָסִים, אוֹ שְׂאָר מְקוֹמוֹת לְרֵאוֹת
 וְלַחֲפֵשׁ בְּתֵר מְצִיאוֹת.

הַלִּיכָה לְדַרְךְ

א. דַּעוּ כִּי הַשְּׁוֹקִים וְהַרְחֹבוֹת בְּכֹל מְקוֹם, וְגַם בְּמְקוֹם
 שְׂדֵרִין שֵׁם יְהוּדִים חֲרָדִים, מְלֵאִים פְּרִיצוֹת וְזוּהָמָא,
 גְּרוּעַ מִן הַגְּרוּעַ כְּדוֹר הַמְּבוּל. הָאֵשׁ שֶׁל הַיֵּצֵר הָרַע וְשֶׁל
 פְּרִיצוֹת וְתַאוּוֹת, בּוֹעֵר עַד לֵב הַשָּׁמַיִם, וְאִם אֵין נִזְהָרִין, לֹא
 לְבַד שְׂשׂוּרְפִין הַנִּשְׁמָה לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים וּמֵאֲבָד
 עוֹלָמָיו הֵן לְחַיִּים, מִלְּהֵיוֹת בְּגֵן עֵדֶן עִם הַצְּדִיקִים, עוֹלָם
 הַתְּחִיָּה, אֲלֵא גַם עוֹלָם הַזֶּה מֵאֲבָד בְּיָדִים, כִּי הָעֵיִן רוֹאֶה
 וְלֵב חוֹמֵד וּמַחֲשֵׁבְתוֹ וְדַעְתּוֹ טְרוּדִים בְּהִרְהוּרִים רָעִים
 וְהַבְּלִי הַבְּלִים הַמְּכַלְבְּלִים אֶת הָאָדָם כָּל הַיּוֹם לְרַבּוֹת

הלילות. וכדברי חז"ל, גְּמִירֵי אֵין יֵצֵר הָרַע שׁוֹלֵט, אֲלֵא בְּמָה שֶׁעֵינָיו רֹאוֹת, אֲבָל הַשׁוֹמֵר עֵינָיו, שׁוֹמֵר מִצְרוֹת נַפְשׁוֹ וּמֵאֲשֶׁר בְּמָה שֵׁישׁ לוֹ, "נִפְשׁוֹ בְּטוֹב תִּלְיֵן וְזָרְעוֹ יִירֵשׁ אֶרֶץ". יִשְׁנֵם אֲבָרְכִים נַחֲמָצִים וּמְקוֹלְקָלִים הַרְבֵּה, וְשֵׁרֵשׁ הַקְּלָקוּלִים שִׁמְרֵת הָעֵינָיִם.

[הָאָדָם נִכְרַ בְּעַת הַנְּסִיּוֹן, בְּלִקוּטֵי אֲמָרִים - תְּנִיא, דְּהָאָדָם נִמְדָד לְפִי זְמַן הַנְּסִיּוֹן, וְזֶהוּ הִיְהָדוּת שְׁלוֹ, וְהַכֵּל לְפָנָיו רַק הַכְּנָה לְזֶה הַרְגַע, וְלֹאֲחֵרָיו לְהַרְגִיעַ מֵהַקְּשֵׁי שֶׁעָבַר עָלָיו]

וְאִף עַל גַּב שֶׁהִלִיכְתוּ לַחוּץ בְּאוֹנָס גָּמוּר, עִם כָּל זֶה הַחֲמִירָה בּוֹ הַתּוֹרָה יוֹתֵר מִכָּל אֲסוּרִים שֶׁבַתְּוֹרָה, שֶׁבָּהֶם קִי"ל בַּפְּסָחִים, דְּבִלֵא אֲפָשֶׁר וְלֹא קִמְכוּיֵן שָׂרִי, וּבְזֶה אֲסוּר, דְּקִימָא לֵן פִּגְעַ אֲשֶׁה מְסַלְקָה לְצַדִּדִין, וּב' טַעֲמִים בְּדַבָּר אַחַד, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בְּחַפֵּץ חַיִּים הַלְכוֹת לְשׁוֹן הָרַע - כָּלֵל ו', כִּיּוֹן שֶׁנִּפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם מְחַמְדָתָן.

וְעוֹד עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ חז"ל, הַמִּתְעַסֵּק בְּחֻלְבִים וְעֵרְוֹת חֵיב, וּמִשׁוּם דְּפִגְמֵי הַנֶּפֶשׁ, גַּם בְּאוֹנָס, וְזֶה פְּשׁוּט. מֵרַגְלֵא בְּפִי הַגֵּה"צ מְבָרִיסק "נְעַבְעֵךְ [רַחֲמָנוּת] אֲ אֲפִיקוֹרֵס" הוּא גַם כֵּן אֲפִיקוֹרֵס.

ב. לְשׁוֹן מֶרֶן הַחֲתָם סוֹפֵר פְּרִשְׁתַּת חַיֵּי שָׂרָה (ד"ה וַיֵּצֵא יִצְחָק), וז"ל: שְׁלֵא נַחֲשָׁדוּ יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים לְהַסְתַּכֵּל בְּפָנֵי נָשִׁים חֲלִילָה, אֲשֶׁר כָּל הָעוֹשֶׂה זֹאת יֵאָבֵד עֲצָמוֹ בְּזֶה וּבְכָא חֵס וְשָׁלוֹם, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

הַר"ר יוֹנָתָן בֵּיעֵרוֹת דְּבִשׁ (חֵלֵק ב' דְּרוֹשׁ ט'), בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבֵּים כָּל גְּרוּי יֵצֵר הָרַע בְּעֵרְוֹת עַל יְדֵי הַסְתַּכְלוֹת, וְעַל יְדֵי

זֶה בָּא לְכֹל הָעֵבְרוֹת וּלְכָךְ מִלֵּאךְ הַמּוֹת מְלֵא עֵינָיִם, כְּפִי הַסְתַּכְלוֹת הָאָדָם בְּחַיָּיו.

ג. מִן הַחֵתֶם סוֹפֵר פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית, בְּהַקְדָּמָה, אָמְרוּ חֲזו"ל (עֲבוּדָה זֶרַע כ') אָמְרוּ עָלָיו עַל מִלֵּאךְ הַמּוֹת שְׁכָלוּ מְלֵא עֵינָיִם וּבִשְׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל אָדָם עוֹמֵד לְמַעַלָּה מֵרֵאשִׁיתוֹ וְחָרְבוּ שְׁלוּפָה בִּידוֹ וְטִפְּהָ שֶׁל מָרָה תְּלוּיָהּ בּוֹ, כִּינּוּן שֶׁהַחוֹלָה רוֹאֶה אוֹתוֹ מְזֹדְעָזַע וּפּוֹתַח פִּיּוֹ וְזוֹרְקָה לְתוֹךְ פִּיּוֹ, מִמֶּנָּה מֵת, מִמֶּנָּה מְסָרִיחַ, מִמֶּנָּה פָּנָיו מוֹרִיקוֹת, עַד כָּאן. וְקָשָׁה אֵיךְ וְלָמָּה מְלֵא עֵינָיִם, וְתִרְץ הַגֵּה"ק מֵהַר"ן אֲדַלְעֵר זצ"ל, דַּעַל יְדֵי שֶׁהָאָדָם עוֹבֵר רַחֲמָנָא לִיצְלָן עַל הָלְאוֹ שֶׁל: "וְלֹא תִתְרוּרוּ וְכו' עֵינֵיכֶם", וּמִטְּמֵא אֶת עֲצָמוֹ בְּהַסְתַּכְלוּיּוֹת אֲסוּרוֹת, בְּזֶה נוֹתֵן עֵינָיִם לִיצֵר הָרַע שֶׁהוּא מִלֵּאךְ הַמּוֹת וּמִזֶּה נַעֲשֶׂה מְלֵא עֵינָיִם, מֵעֵינָיִים אֱלוֹ שֶׁהַסְתַּכְלוֹ בְּמִקְוֹמוֹת שְׂאֵסוֹר לְהַסְתַּכֵּל, וּמִפְּנֵי זֶה מְזֹדְעָזַע הָאָדָם, כִּינּוּן שֶׁהוּא רוֹאֶה שֶׁהוּא גֵרָם אֶת זֶה בְּעוֹנוֹתָיו, עַד כָּאן. וְכֵן כָּתַב הַקְּדוֹשׁ הַרַר"י בִּיעֲרוֹת דְּבַשׁ חֵלֶק ב' דְּרוֹשׁ ט' וַחֲדִיד"א בְּנַחַל קְדוּמִים פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית.

ד. הָאָדָם צָרִיךְ לְהַפִּיר, שֶׁהִלִּיכְתוּ לַחוּץ הוּא עֵת נִסְיוֹן, הַחַיִּים וְהַמּוֹת שְׁלוֹ תְּלוּיִין כְּעֵת עַל כֶּף מֵאֲזֵנָיִם, אִם יִזְהַר שְׁלֵא לְטְמֵא עֵינָיו וּלְבוֹ, דָּאִם חָס וְשָׁלוֹם יִכְשָׁל, אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ, מִעֲתֵד רַחֲמָנָא לִיצְלָן לְצָרוֹת גְּדוּלוֹת ד' יְרַחֵם, וְאִם יַעֲמוֹד בְּנִסְיוֹן, אֲזִי טוֹב לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

ספר זקן ישראל בהלכותו בענין גלוה וגדול הזקן חלק א'

הספר הזה, אשר אני מגיש לפניכם היום, הוא רכוז מכל ספרי הפוסקים, חדשים גם ישנים, מראשון שבראשונים, עד אחרון שבאחרונים, [בפרט מספר הנדמ"ח "הדרת פנים - זקן", אשר צלל במים אדירים, והעלה פנינים יקרים, במקצוע הלזו, לא הניח מקום להתגדר, העמיק והרחיב, כיד ד' הטובה עליו, ואשרי חלקו]. תמצית כל הנשנה בדבריהם, בענין גלוה שער הזקן, בין על ידי תער, בין במספרים, ובין בסם, ושאר אופני גלוה.

כל האסורים, וצדדי חמר, שנאמרו בנשילת הזקן, הן גוף האסור של כל תשחית, והן אסורים חיצוניים, כמו "לא ילכש גבר", "ובחקתיהם לא תלכו", אסור "מראית העין", "מקור מנהג הגלוה", ו"חלוקי מנהגים בארצות שונות", ושאר ענינים המקיפים מקצוע הלזו, ועוד. הכל מסדר בסדר יפה ונעלה, בלשון צח וקל, כדי שירוצץ הקורא בו, ובשעה קלה, ירכש המעיין בקיאות גדולה במקצוע גלוה הזקן, המסבכת מאד בספרי הפוסקים.

הוצאתי לאור, בהקמלת ה' עלי, בזכות אבותי ורבותי הקדושים זי"ע

הק' שלום יודא גראס

רב דקהל "מגן שאול" ד'האלמין, ור"מ בישיבה וכולל "בית ישעיה", מכון להוראה בשחיתות ובדיקות". בעל מחבר הספרים: אפית המצות השלם (י' חלקים). גדולי יהודה (על הלכות ציצית), שאלות ותשובות זבחו זבחי צדק (על הלכות שחיטה ובדיקה), חנוף ישראל סבא (מדריו לחנוף הבנים והבנות), מדריו לצניעות, מזוזת שלום (על הלכות מזוזה), מנוחת שלום (הדרך לכשרות), מנחת יהודה (על חמר אסור "הלב עכו"ם" ו"סימילאק"), נפש ישעיה (על מאכלות אסורות, ה' חלקים), קדושת ישראל (על הלכות יחדו), וש"ס. בן לאבי אמו"ר הר"ג הצדיק מורנו הר"ר ישעיה זאב גראס זצ"ל נכד השרף מסטרעליסק, ר' יעקב קאפיל חסיד, הט"ז והב"ח, תוספות יום טוב, רש"י, ולמעלה בקודש עד דוד המלך ע"ה.

יצא לאור בפעם ראשונה בשנת תשל"ט, באידיש, 1000, עותקים, ונדפס באנגלית 3000 עותקים, ובשנת תשמ"א נדפס באידיש, בתוך ספר יצחק לטוה 3000 עותקים ברוקלין, ונדפס באנגלית בתוך ספר השבת בישראל כהלכתו 3000 עותקים, ונדפס באנגלית בתוך ספר אנצקלופדיה להלכות ציצית 3000 עותקים, ונדפס בשנת תשס"א 250.000 באידיש ובאנגלית, וכעת יצא לאור בראשונה בלשון הקודש, אלול שנת תשע"א.

מפְתָחוֹת

- פָּרַק א'.....ג.
- פָּרַק ב'.....יז.
- סְרוּק הַזָּקֵן.....יז.
- נְגִיעַת הַזָּקֵן בְּשֵׁבֶת.....יח.
- הַנְּחַת שְׁעַר הַזָּקֵן בְּסִפּוּר.....יח.
- לְסוּבֵב הַזָּקֵן.....יט.
- סְגוּלוֹת עַל יְדֵי הַזָּקֵן.....יט.
- גְּלוּחַ הַשְּׂפָחָה.....יט.
- פָּרַק ג'.....כ.
- מְסִירוֹת נֶפֶשׁ לֹא לְגִלְחַת זָקֵן.....כ.

“מפעל הזוהר העולמי”

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הוצאת:

סֵפֶר
זְקוֹן יִשְׂרָאֵל בְּהִלְכָתוֹ
בְּעֵינֵי גְלוּחַ וְגָדוּל הַזְקֵן

פָּרָק א'

א. הַסֵּפֶר "הַדְרַת פָּנִים - זְקוֹן"¹ מוֹנֶה כ־120 פּוֹסְקִים הַסּוֹבְרִים שְׁגִילוּחַ הַזְקֵן הוּא אֲסוּר מִן הַתּוֹרָה אֲפִילוֹ לֹא תַעַר, וְאִין הֶבְדֵּל אִם מְגַלְחִים אוֹ מְסִירִים עַל יְדֵי סֵם².

ב. אֲפִילוֹ הַפּוֹסְקִים הָאֲחֵרִים הַסּוֹבְרִים שֶׁהָאֲסוּר הוּא רַק בְּתַעַר, בְּכָל אֲפֵן יוֹצֵא לְפִי רוּב הַפּוֹסְקִים, הֵן מִהֶעֱבָר וְהֵן עַל פִּי פּוֹסְקֵי יְמִינוֹ, שֶׁמְכַשֵּׁר הַגְּלוּחַ שֶׁמְשַׁתְּמָשִׁים

א. מְכִיל קְרוּב ל־800 עֲמוּדִים. ב. עֵיין שֵׁם חֵלֶק ב' פָּרָק ב' עמוד תי"ג, מוֹנֶה וְהוֹלֵךְ בְּבִקְיָאוֹת נִפְלָאָה, רוּב מִנֵּין וּבִנֵּין שֶׁל פּוֹסְקֵי הַדּוּרוֹת, מֵרָאוּן שֶׁבְּרָאוּשׁוֹנִים עַד אַחֲרוֹן שֶׁבְּאַחֲרוֹנִים, מֵהֵם, הַרְמַב"ם עַל פִּי הַחִינוּךְ, וְרוּב מִפְּרָשֵׁי הַרְמַב"ם, רַבֵּי יְהוּדָה הַחֲסִיד, יְרֵאִים, שְׁאוֹלוֹת וְתַשׁוּבוֹת מִן הַשָּׁמַיִם, תּוֹס', חִינוּךְ, רִיטְב"א, רַא"ש, סֵפֶר הַמְּנַהִיג, רַשְׁב"א, מַגְדֵּל עוֹז, טוֹר, רַבֵּינוּ בַּחֲיִי, תַּה"ד, רַבֵּינוּ יְרוּחָם, בֵּית יוֹסֵף, מַהְרֵש"ל, רַמ"א, אַרִיז"ל, ב"ח, מַעֲשֵׂה רוֹקַח, מֵרַכְבַּת הַמְּשֵׁנָה, נוֹדַע בִּיהוּדָה, ר' עֲקִיבָא אֵיגֵר, חֲתָם סוֹפֵר, צ"צ, דַּבְרֵי מַלְכֵיִאל, הַגְּאוֹן מֵרַגְאָטְשָׁאוּ, בְּנֵי יֶשֶׁכֶר, מַהְרֵש"ם, דַּכ"ח, וְעוֹד.

פיוס להחליק הפנים יש לו דין פתער^א, ואין פוסק המתיר בפירוש להחליק הפנים^א.

ג. פוסקים רבים אוסרים להסיר הזקן בסם^א.

ד. פוסקים רבים אוסרים, אפילו על ידי מספרים או סם, מפני "לא ילבש גבר"^א.

ה. פוסקים רבים אוסרים להסיר הזקן משום חקת הגוי, גם ללא תער אלא בסתם מספרים או סם^א.

ג. כמבואר בספר הנ"ל חלק ב' פרק א' באורך נפלא, בשם הפוסקים והם, החפץ חיים בספר ליקוטי הלכות מכות כא, שאלות ותשובות צור יעקב להגאון מפראבוונע, הגאון רבי חיים עוזר, חזון איש, מהר"י שטיף, הגאון מטשעביץ, הגר"א קאטלער, שאלות ותשובות חלקת יעקב חלק ג', שאלות ותשובות מנחת יצחק, הרב ש"ך, הגאון רי"י קניבסקי, הרב וואזנער, הגר"מ שטערנבוך, הגאון הקדוש מקלויזענבורג, הגאון הקדוש מפאפא, גאב"ד דעבריצין, הגאון אבד"ק קאשוי, הגר"ז אויערבאך, ועוד. ד. עיין בספר הנ"ל חלק א' וחלק ב' באורך. ה. תוספות ריטב"א, ושיטה מקובצת נזיר נ"ח, ב"ה יו"ד קפ"א, שאלות ותשובות חיים שאל חלק א' סימן נ"ב, מגיד תעלומה ברכות י"א, מהרש"ם חלק ב' רמ"ג, דר"ח שם לעוד כמה וכמה דעות מובא ב"הדרת פנים זקן" חלק ב' פרק ט'. ו. זוהר הקדוש, תרגום יונתן, ראב"ן, ספר המנהיג, רבינו יונה, רא"ה, רשב"א, שבולי הלקט, מאירי, אבודרהם, אברבנאל, חכם צבי, סידור ר' יעקב עמדין, שאלות ותשובות צמח צדק, בני יששכר, מהרי"ל דיסקין, שדי חמד, חפץ חיים, ועוד מובא ב"הדרת פנים - זקן", ועיין שם חלק ב' פרק ג' שמונה יותר מחמישים פוסקים, ההולכים בשיטה זו, לאסור הסרת זקן בתער, מספריים, סם, משום לא ילבש. ז. מהם מדרש רבה, אבן עזרא, ראב"ן, רוקח, רא"ה, תה"ד, אברבנאל, ספורנו, כתד חורה, של"ה, ב"ח, סידור יעב"ץ, הפלאה, שאלות ותשובות אמרי אש, צמח צדק, מנחת חינוך, הגאון הקדוש מקאמארגה, שדי חמד, שאלות ותשובות מהרש"ם,

ה זְקוּן יִשְׂרָאֵל בְּהִלְכָתוֹ

ו. חֶלֶק מֵהַפּוֹסְקִים אוֹסְרִים לְהִסִּיר הַזְקָן מִשׁוּם מְרֵאִית עֵינַי, שְׂיִחְשְׁדוּ שְׁגִלְחוּ בַתְּעַרְוִי.¹

ז. וְחֶלֶק אוֹסְרִים לְהִסִּיר הַזְקָן אֶף בְּמִסְפָּרִים, שְׁמָא אַחֲרִים יָבוֹאוּ לְיַדֵּי הַקָּלֶת הָעֲנִיָּן וַיִּגְלְחוּ בַתְּעַרְוִי.²

ח. הַחֶפֶץ חַיִּים כּוֹתֵב, שְׂאִין לְהִסִּיר הַזְקָן כָּלֵל וְכָלֵל³ מִפְּנֵי טְעָמִים שׁוֹנִים. רֵאשִׁית, מוֹבָא בְּקַבְּלָה שְׁעַל יְדֵי כָּף קוֹרְעִים צְנוּרוֹת קְדוּשִׁים⁴.

ט. וְיוֹתֵר, מִפְּנֵי שְׂבִימִינוּ נוֹהֲגִים רַבִּים לֹא עָלִינוּ לְגִלְחַת בַּתְּעַר וְעוֹקְרִים לֹאוּ מֵהַתּוֹרָה, לְכֵן מְצֻוֶה עֲצוּמָה לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל לֹא לִגְעַת בְּזָקָן אֶף לֹא בְּמִסְפָּרִים, לְהִרְאוֹת לְכָל שְׂמֻצּוֹת ה' יִתְבָּרַךְ שְׂצוּהָ לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל חֲבִיבוֹת עָלֵינוּ, וְאִין אָנוּ מִתְבַּיְשִׁים בְּהֵן חֵס וְשְׁלוֹם, עַד כֵּאֵן דְּבָרֵינוּ⁵.

י. הַזּוֹהֵר הַקְּדוֹשׁ כּוֹתֵב, אוֹי לוֹ לְמִי שְׁנָגַע בְּשִׁיעַר זְקָנוֹ⁶.

חזון איש, ועוד, סך הכל יותר מחמישים פוסקים, דבריהם הובאו בספר "הדרת פנים - זקן" חלק ב' פרק ד'. ח. מובא בספר הנ"ל שכן הוא דעת הריטב"א, ב"ח, בית מאיר, יפה ללב, שדי חמד, סבא קדישא, מהרש"ם, חפץ חיים, דכ"ת, כלי חמדה, ועוד עיין שם, ספר הפ"ז ח"ב פ"ו עמוד תס"ב - תס"ו. ט. רבינו יהודה החסיד, דברי חכמים, מעשי רוקח על המשניות, שדי חמד, שאלות ותשובות מהרש"ם, חפץ חיים, דכ"ת, שאלות ותשובות דברי מלכיאל, מהרי"ח זאנענפעלד, רבי יוסף איהו הינקין, ועוד פוסקים, עיין ספר הנ"ל חלק ב' פרק ה' עמוד תמ"ו - תנ"א. י. אפילו במספרים. יא. עיין באר היטב קפ"א ה'. יב. עיין שם שהעיר מקור נחמד לזה, ברכות י"א, לאחד שאומרים לו זקנך מגודל כו' עיין תוס' רבינו יהודה, ורשב"א, ותבין, ועיין עוד כעין זה בשאלות ותשובות מנח"א חלק ג' סימן ל"ח סוף קטע הראשון. יג. אדרא רבה דף ק"ל;

יא. הזקן, הוא אחד מסימני הטְהָרָה שֶׁל יְהוּדִי, וְאִלוּ
הַמְּסִירִים אוֹתוֹ מְסִירִים מֵעֲלֵיהֶם סִמָּן טְהָרָה יִי¹.

יב. כְּתוּב בְּסֵפֶר "זִין הַמְּשֻׁמֵּר", דְּהַלּוּמְדִין וּבְנֵי תוֹרָה
מַחְטִיאִין הַרְבֵּים, דְּעַל יְדֵי שְׁהִם מְקִילִים בְּמִסְפָּרִים
מְגַלְחִין הַמּוֹן הָעַם גַּם בְּתַעְרוּטִי¹.

יג. תְּלַמְדֵי חֻכָּמִים הַיּוֹשְׁבִים וְלוּמְדִים, נְדַרְשִׁים לְהַחְמִיר
יּוֹתֵר, לֹא לְהַסִּיר הַזֶּקֶן, לְחֻלוּטִין יִי¹.

יד. בְּמַדִּינּוֹת שְׂמַחְמִירִים לֹא לְגַלַּח הַזֶּקֶן אֲסוּר לְנַהַג
אַחֲרָת, וְגַם הָעוֹבֵר לְדוֹר בְּמַדִּינָה אַחֲרָת אֲסוּר לוֹ יִי¹.

טו. חֶלֶק מֵהַפּוֹסְקִים מַחְמִירִים שְׂמִי שְׂאִין לוֹ זֶקֶן לֹא יִהְיֶה
שׁוֹחֲטִי יִי¹.

טז. הַמִּתְפַּלְלִים בְּנוֹסַח הָאֲרִיז"ל, אֲסוּר לָהֶם לְגַזּוֹ הַזֶּקֶן
בְּשׁוּם אִפְן יִי¹.

יז. מוֹבָא מֵהַחֲת"ם סוֹפֵר זצ"ל, כְּשֶׁהִתְחִילוּ לְהַסִּיר הַזֶּקֶן
עָשׂוּ זֹאת בְּהֶכְרַח בִּימֵי הַפְּרָעָנוּת, כְּשֶׁהַיְהוּדִים עוֹיְנוּ

דְּבָרֵינוּ מוֹסֵב עַל כָּל אוֹפְנֵי נְטִילַת שְׁעֵרוֹת זֶקֶן הָאֲפָשָׁרִי. יד. עֵין יַעֲקֹב ע"ז
ב'. טז. עֵינֵי שֵׁם. טז. שׁוֹת חֲת"ם תּאוּת סַקנ"ט, מַעֲשֵׂה רוֹקַח שֵׁם, עֵינֵי
הַטַּעַם בְּמ"מ לֹאוֹת הַקּוֹדֵם. יז. שֶׁלַּחַן גְּבוּהָ אוּת בְּכֻלֵּי הַמְּנַהֲגִים בְּרֹאשׁ
הַסֵּפֶר אוֹת קמ"ט, דְּכ"ת קפ"א י"ט, שׁוֹת דְּבָרֵי יוֹסֵף ס' ל"ו, חִפְץ חַיִּים,
שׁוֹת דְּבָרֵי מַלְכֵי־אֵל שֵׁם. יח. שׁוֹת חַיִּים בֵּיד הַסִּפְרֵי יוֹר"ד ס' א' דף
ט', דְּכ"ת ס' ב' ס"ק פ"ט, ע"ש. יט. שׁוֹת שְׂמַחָה לֵאִישׁ יוֹ"ד ס' ל"ה
וְהַעִיד מְקוּרָו בְּשׁוֹת הַשֵּׁיב מִשֵּׁה אוּח ס' ז', וְעִי' בְּסִפְרֵי מְנוּחַת שְׁלוֹם
ח"ז מִס' נֶפֶשׁ יִשְׁעֵי עַל מַאֲכֻלוֹת אֲסוּרוֹת בְּאַרְיֻכוֹת, עֵינֵי שֵׁם.

בְּצִרֹת צְרוּרוֹת בְּגֶרְמַנְיָה^א הִתִּירוּ הַגְּדוּלִים לְנוֹסְעִים
 לְשָׁנוֹת לְבוּשָׁם וּלְהִסִּיר אֶת זָקֵנָם, כְּדֵי שֶׁהָאוֹיְבִים לֹא יִכִּירוּ
 אוֹתָם, שְׂבִימִים אֵלּוּ נִהְגוּ הַגּוֹיִים לֹא לְגַדֵּל זָקֵן בְּעַקְבוֹת
 סִפּוּר שֶׁל מֶלֶךְ פּוֹלְנִי שֶׁלֹּא צָמַח לוֹ זָקֵן^א, וְכֵדֵי שֶׁהָאוֹיְבִים
 לֹא יִכִּירוּ יְהוּדִים הַנּוֹדְדִים מֵאַרְצָם הִתִּירוּ לָהֶם חֻכְמִים
 לְהִסִּיר הַזָּקֵן. יָצָא שֶׁבְּחִזְרָם לְבֵיתָם הִתְבַּיְשׁוּ הַנּוֹסְעִים
 בְּמֵרָאם הַחֲדָשׁ לֹא זָקֵן, כִּי שֶׁהִחֲלוּ לְהִנְהִיג אֵט אֵט שֶׁלֹּא
 לְגַדֵּל זָקֵן, וְרַק תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים הַיּוֹשְׁבִים בְּבֵיתָם הוֹתִירוּ
 אֶת זָקֵנָם. כָּל הַבּוֹרְחִים מְגֶרְמַנְיָה לְפוֹלִין לְפָנֵי הַגְּזִירָה^א
 לֹא הָיוּ מְכָרְחִים לְהִגְיַע לְהִתָּר [לְכֵן הָיָה מְנַהֵג בְּגֶרְמַנְיָה
 לְהִסִּיר הַזָּקֵן וּבְפוֹלִין לֹא]^א.

יח. הַחִיד"א כּוֹתֵב בְּדוּמָה לְנִכְתָּב לְעֵיל, יְדוּעַ שְׂבִימֵי
 הַתַּנָּאִים, הָאֲמוֹרָאִים, הַגָּאוֹנִים, לֹא נִהְגוּ לְגֹזֵר הַזָּקֵן,

ב. גְּזֵרוֹת תַּנְנ"ו. בא. מֶלֶךְ פּוֹלִין סָרִיס. כב. בְּשָׁנַת תַּנְנ"ו. כג. שו"ת
 חת"ס או"ח סי' קנ"ט, ובעל התומים כתב באהבת יהונתן ויקרא בזה"ל:
 והנה באשכנז נוהגין שמספרים הזקן שלהם וע"ז צווח הנביא כו', וע"ע
 שו"ת לבוש"מ מהד"ק יור"ד צ"ט, שו"ת בית שערים יור"ד דל"ו, שו"ת
 מנחת אלעזר ח"ב סי' מ"ח, שו"ת תירוש ויצהר סי' ס"ח, ס' קריה נאמנה
 בסוף הספר, חוברת וילקט יוסף, שנה שלישית - רביעית - שישית -
 שביעית - שמינית, המאסף שנה שביעית, וע"י ברד"ק שמואל ב' י' ה'
 וז"ל: לא היה מנהגם לגלח הזקן ואפילו במספרים כו' וחרפה הוא גלוח
 הזקן, אלא שנהגו כן באלה הארצות אשר אנחנו שם, ע"כ. הָאֲרֵת הַמוֹצִיא
 לָאוּר: מְדַבְּרֵי הַחַת"ס אָנוּ רוֹאִים שֶׁכָּל עֵינֵי הַסֵּרֵת הַזָּקֵן הָיָה בְּאֵין בְּרִירָה
 וְהָיוּ מְכָרְחִים לְהִגְיַע לְהִתָּר מֵהַגְּדוּלִים וְאִפִּילוּ אִז לֹא גְזֵרוּ תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים
 אֶת זָקֵנָם לְפָנֵי קְבֻלַּת הַתָּר.

אֶלָּא הַמְּנַהֵג הַתְּחִיל בְּאִירוּפָּה אֶצֶל הַגּוֹיִם בְּגִלְל סִבָּה מְסִימַת, וְכֵן הַתְּפִשֵּׁט הַמְּנַהֵג אֶצֶל הַיְּהוּדִים עַל יְדֵי הַגּוֹיִים שֶׁעֲסָקוּ עִמָּהֶם בְּמִסְחָר, לְכֵן אִף אִם אֶפְשָׁר לְמַצּוֹא הַתְּרִים אֵין לְסַמֵּךְ עַל כֶּךָ, רַק בְּשַׁעַת הַדְּחַק וּבַעַת סִכְנָה, וְגַם אִזְ צָרִיךְ כַּפְרָה מֵה' יִתְבָּרֵךְ, וּבְלִי זֶה בְּוֹדָאֵי אֶסוּר גְּמוּר לְגוֹז הַזְּקֵן וְכוּ'.

יב. מוּבָא מִהַגְּאוֹן הַחֲזוֹן אִישׁ זָכָר צָדִיק לְבָרְכָה בְּעַנְיָן הַסֵּרֵת הַזְּקֵן, שְׁמָאֵד לֹא מוֹצֵא חַן בְּעֵינָיו, וּמְקַבֵּל זֹאת קָשָׁה בְּיוֹתֵר, שֶׁהוּא אֵינוֹ נִהַג צְנוּעַ וְאֵינוֹ יְהוּדִי, רַק נִלְמַד מִהַגּוֹיִים, וְעוֹקְרִים בְּכֵךְ אֶת הַקְּדוּשָׁה, אִךְ אִם מוֹתִירִים שְׁעַר קָצֵר אֵינוֹ נוֹרָא וְכוּ'.

ב. בְּמִכְתָּב אַחֵר הוּא כּוֹתֵב, מְעוֹלָם לֹא הֵייתִי שְׁבַע רְצוֹן מִגְּזוֹת הַזְּקֵן, בְּהֵייתִי מְרַגֵּל בְּאֶסוּר עוֹד מִהַדוֹר הַקּוֹדֵם שֶׁהָיָה חֲמוּר הַעֲנִיָּן כְּהוֹלֵךְ לְלֹא כִפָּה, וְהָיָה נִחְשָׁב לְכֹל כְּמִשְׁיֵל אֶת הַלְבוּשׁ הַיְּהוּדִי, וְלִמְרוֹת הַהַתְּפִשֵּׁטוֹת גַּם בֵּין לוֹמְדֵי הַתּוֹרָה לֹא הִשְׁתַּנָּה בְּעִבּוּר זֶה, לְכֵן בּוֹעֵר לִי הַדְּבָר מֵאֵד וְכוּ'.

בא. הַמְּסִיר אֶת זְקֵנוּ, מְעַכֵּב הַשְּׁפָעַת חֲסֵדֵי ה' יִתְבָּרֵךְ בְּעוֹלָם וְכוּ'.

כד. שו"ת חיים שאל ח"ב סי' כ"ג - ברכ"י יור"ד קפ"א - עבודת הקודש, מורה באצבע סי' ד' או' קל"ה, יוסף אומץ סי' מ"ה. כה. אבות על בנים פ"ג מ"ג. כו. אגרות חזו"א ח"א קצ"ז. כז. שם קצ"ח.

כב. בספר "הקנה" כתוב, שפהן ללא זקן אף אם הוא בן 100 שנה לא יעלה לדוכן^א.

כג. מובא מהאבן עזרא, ה' יתברך ברא את הזקן ליפי, ממילא אינו יאה להשחיתו^ב.

כד. ב"ספר חסידים" כותב, אין לגזו הזקן אף בשעת ספנה^ג.

כה. מובא בספרים ספור איום ונורא שארע בתקופת רבי יהודה החסיד, היה היה עשיר שהיה נוהג לגזו הזקן, רבי יהודה החסיד זכר צדיק לברכה היה מפציר בו שיחדל, אך העשיר לא שת לבו לרב, והתעלם באומרו שהוא מפנק ואינו יכול לסבל הזקן. אמר לו רבי יהודה: "דע לך, שיהיה לך סוף מר, שאחרי מיתתך יבואו שדים הנראים כמו פרות וידרךנו על פיך"^ד, שזהו הענש לגזו זקנו. בהסתלק אותו עשיר מן העולם, החיה אותו רבי יהודה, וסמר שערות ראשו, וספר, שמיד אחרי מיתתו, הגיע אליו שד הנראה כמו פרה, והביא עמו כלי מלא

בח. רקאנטי פ' קדושים, המקובל מהר"ן שפירא בספרו יין המשומר, הס' מובא גם בקיצור של"ה, ובש"א. **בט.** דף כ"ח וכ"כ הרדב"ז בספרו טעה"מ מ' ע"ח, אבן עזרא עה"כ לא יקרחו קרחה, אברבנאל ויקרא י"ט, ואודות המחבר הקדוש ע"י שה"ג סוף מע' ס', ושד"ת כללי הפוסקים סט"ו, אר' מ"ט, ובענין הכהנים ע"י עוד שו"ת לבוש"מ ח"א מהדו"ת סי' כ', שו"ת מנח"י ח"ו סי' ט"ו. **ל.** אבן עזרא ויקרא י"ט, פסוק כ"ו, וזה כעין טעם שכתב החינוך בטעם איסור זריעת כלאים, שלא לשנות בכוננת היוצר. **לא.** ס"ח סי' קצ"ח.

בזפת גפרית ומלח, והכניס בזה נשמתו, לאחר מכן העלה אותו המלאך לבית דין של מעלה, הביאו לו חומש, ובקשו להקריא הפסוק "ולא תשחית את פאת זקנד", ולא ידע מה להשיב, מיד אחר כך הכריזו שישימו את נשמתו במדרגה התחתונה של הגהינום כו' וכו'.

בו. ומשום גודל הענש, יש להחמיר בכל החמרות וכו'.

בו. אחד הראשונים שאל בשמים בענין הסרת הזקן, והשיבו לו משמיא, שאין לגזר הזקן אפילו לא במספרים, ואלו הגוזרים, שישאלו אותם היכן בוראכם מלכיכם ששכחתם לקיים מצוה קלה כל כך וכו'.

בח. יש הסוברים, שהזקן עשוי כדי שלצעירים יהיה דרך ארץ בפני הזקנים, ושיזכרו על ידי הזקן הלבן לשוב בתשובה וכו'.

כט. יש האומרים, לא להסיר הזקן כדי לא לבטל את סימן החלוקה שה' יתברך עשה בין הגברים לנשים, והעושה כן עושה הפך מצוון ה' וכו'.

לב. מרמז במקרא: "פאת ראשכם ולא תשחית". לג. המעשה מובא בספר "יין המשומר" להר"ן שפירא בלשון זה שהי' מגלח במספריים, ובס' שבט מוסר פי"ח, בס' נוהג כצאן יוסף ה' גלות, שו"ת מנחת אלעזר ח"ב סי' מ"ח, מאיר נתיב ע"ס נתיב מצותיך פח"י או' ל"ט, עמודי ארזים דף נ"ט, "הדרת פנים - זקן" עמ' צ"ז, ותסמר שערות ראש אנוש, ובענין גירסת הקיצור של"ה עי' שו"ת מנח"א שם ובספר הפ"ז שם בהערה 130. ובכללות ענין העונשים ר"ל על הסרת הזקן אף בלא תער עי' ספר הפ"ז ח"ב פי"ג. לד. יוסף אומץ - דיני פאות. לה. שו"ת מן השמים סימן ל"ו. לו. יתידות אהלים פ' נשא, מובא בספר הפ"ז.

ל. חלק סוכרים, שהאסור הוא לא להסיר את היפי מהפנים ולי'.

לא. לפי האר"י הקדוש יש להזהר לא לגעת בזקן, שמא תתלש אפילו שערה ולי'.

לב. המסיר זקנו, שלא יעלה לתורה ולי'. הגבאים של בתי הכנסיות, היו צריכים להתאסף במטרה לא להעלות לתורה יהודי הגזר זקנו, ואם חפץ לקנות עליה, שיעלו את המחיר, כך שלא יעלה בידו לקנות ולי'.

לג. הנושא זקן, מעורר י"ג מדות של רחמים מלמעלה ולי'. כך קבלנו עד משה רבנו מהקדוש ברוך הוא ולי'.

לד. הגמרא אומרת, לפני ביאת המשיח יהיה "פני הדור כפני הכלב", והפשט הוא שיגזרו הזקן וישאירו את

לו. רבינו בחיי ויקרא י"ט, כ"ז, מאה שערים שער ס', שבט מוסר פ"א, ואברנאל שם, יעב"ץ בחלון המצרי, וכ"כ באבודרהם בפרוש ברכת אשר יצר, והוסיף טעם מפני תואר הדרת פנים. לח. ספורנו, אבודרהם שם, שבט מוסר פ"א, פמ"ג או"ח תקס"א, מלבי"ם שמואל ב' י' ד', שו"ת בית שערים יור"ד דל"ו, ובתורה תמימה ויקרא י"ט, כ"ז, כע"ז דגילוח הזקן סימן לדאגה, עצבות וצער, וגידול הזקן הוא תענוג וכבוד, ע"ש. עי' בארוכה ספר הפ"ז ח"ב פי"ט. לט. עיין שעה"מ פ' קדושים, שו"ע האריז"ל דיני עד"ש הל' י"א, טעה"מ וליקו"ת פ' קדושים, שעה"כ י' ב', אור צדיקים סי' מ"ב, עי' שו"ת כתונת יוסף יור"ד סי' א', מאורי אור חלק באר שבע ט"ז א'. מ. מגלה עמוקות קדושים, שו"ת צור יעקב סי' ק', עי' דובב מישרים סי' כ"ג ובירושלים יש כמה בתי כנסיות שנוהגין כן, עמודי ארזים, עמ' שט"ו. מא. צוואה מחיים למהרח"פ דף ט"ו. מב. בני יששכר חודש אלול מאמר ב', ב'.

הַפְּאוֹת וְהַשְּׁעָר מֵעַל הַפֶּה, בְּאוֹתָהּ צוֹרֶה שְׁנֵרְאִית בְּחַיֹּת
טְמֵאוֹת וּכְלָבִים ^[מ"ג].

לֵה. הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק מוֹרְנוּ הָרַב ר' יוֹנָתָן זְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה
כוֹתֵב: מִצְוָה עַל כָּל אֶחָד לְגַדֵּל זְקוֹן אֶפִּילוּ עִם הָאָרֶץ,
לֹא כְמוֹ בְּחוּמְרוֹת אַחֲרוֹת וְדַקְדּוּקִים אַחֲרֵים שְׁלֹא כָּל אֶחָד
רְאוּי לְהַחְמִיר רַק תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים הַמְצִיּוֹם בְּכָל הָאֲסוּרִים,
כָּאֵן זֶה מִצְוָה ^[מ"ד].

לו. רוב התרים אחרי התרים הם אנשים שהאמונה בלבם
נחלשה, שבעלי האמונה האמתיים אינם מגלחים את
זקנם כלל, רק מעט מאד המכרחים ^[מ"ה].

לז. יש הכותבים, לא להרשות להיות כשליח צבור
למגלח זקנו ^[מ"ו].

לח. כשתראה מגדלי זקן והם עניים, אז נודע ה' משפט
עשה לגבות חובותיהם וחסאותיהם, ואלמלא היו
מגלחי זקן לא היו מתכפרים עוונותיהם אף בעניות ^[מ"ז].

מג. הרמ"ז מובא בלב העברי ל"ד, ב'. מוד. כצאן נוהג יוסף הלכות גילוח.
מה. ספר אור המצות ח"ג מצוה מ"ד. מו. מנחת אהרן כלל י"ב או' כ',
שו"ת חיים בידסי' א', אלף המגן על מטה אפרים סי' תקפ"א ס"ק נ"א,
כבוד חכמים עמ' קס"ט, דכ"ת יוד"ר סי' ב', ס"ק פ"ט, בעל בני יששכר
בס' מגיד תעלומה ברכות דף י"א, שו"ת חיים ביד סי' א' למהרח"פ,
בשו"ת שמחה לאיש שם העיר מקורו משו"ת השיב משה הנ"ל.
מו. ישמח משה פ' אמור.

לט. כל בר דעת ישפיל להבין, שבעקבות שנפלו לרשתו של הבעל דבר בגרמניה לגלח הזקן התחזקה הכפירה והתפשטה האפיקורסות, והאמת היא כפי הכתוב בספרים הקדושים, שאפילו להסיר הזקן המתר על פי דין הוא פגם נורא, ה' ישמרנו, ואין לשער ולהעריך בשכל אנוש עצמת הקדושה הטמונה בזקן וכן באותה מדה אין לשער הענש על השחתת הקדושה הרוממה כו'. כל היהדות תלויה בזה, כי על ידי הזקן והפאות זוכים ליראה, ועל ידי זה מקבלים השפעת חסידים ממעל, ועל ידי זה אין צריך לעמל על הפרנסה, ואפשר להיות פנויים לעבודת ה' יתברך כל היום, והרי זוהי שאיפתנו אליה אנו כמרים, וממילא כל היהדות תלויה על הזקן והפאות. על ידי הזקן והפאות היהודי נכר, והרוצה חס וחלילה לכפור באלקי ישראל, הדבר הראשון הוא עוקר את הזקן והפאות, כי האמת כל היהדות תלויה בזקן ובפאות^[מח].

מ. הפלא יועץ^[מט] כותב: ראוי לכל ירא שמים שלא יגע בזקנו, לא בשערות שעל פניו ולא בשערות שעל צנארו, שעל ידי זה מביא רעה על עצמו, ועוד כתב למה לא יתנהג כל אדם כפי שלמד אותנו האריז"ל, האם יש איזה צער או איזה נזק מזה, למה לא יסתכלו על כבוד ה' יתברך בדבר קטן כל כך, עד כאן.

מת. כל הנ"ל מבואר בליקוטי הלכות להגה"ק מהר"ן הלכות גילוח הלכה ב', ג', ע"ש. מט. ערך גלוח.

מא. גלות הזקן אצל אדם חשוב חמור הרבה יותר, ועלול להחשב כחלול ה'.

מב. המגלחים זקנם מראים שמדרדרים ברוחניות.

מג. הסבא קדישא ר' שלמה אליעזר אַלפַנְדְרִי לא הרשה לאנשים ללא זקן לדרך על מפתן ביתו, ואלו שנדחקו לא הביט בפניהם וכמובן לא דבר עמם בלמוד.

מד. וענין הוא לא לזלזל בכבוד הזקן בדברים אחרים.

מה. למעשה על כל יהודי ירא שמים לנהג על פי רבותינו הקדושים ולגדל זקן.

מו. בושה גדולה היא שגויים רבים מותירים את זקנם לגדול ובדיוק היהודים המצוים על כך, להם הדבר קשה, ותודה לעומד בפני הפרצה, ושל לא יבוש מפני המלעיגים, וכך אומר הנביא שצריך להיות פחומה בצורה נגד הפריצים, ובני התורה העומדים נגד נפר עליהם שאין בהם יראת שמים כו'. וכל אלו המנסים להרפות ידיהם של

ג. שו"ת אמרי אש, יור"ד סי' נ"ה. נא. שו"ת תירוש ויצהר סי' ס"ח בשם המלבי"ם, חפץ חיים בקו' תפארת אדם פ"ה, שו"ת דברי מלכאל ח"ה סי' פ"א. גב. ספר עמודי ארזים להגה"ק מהריא"ז מרגליות דף נ"ב. גג. עיין ערוה"ש קנ"א י', ומה שתמה על הר"י, שכיבד הריצפה לפני ארון הקדוש בזקנו כמבואר במ"א שם, אנו מתמהין על תמיהתו וכי הוא לגודל קדושתו לא ידע אם יש לזולל או לא, ונאמן עלינו הס"ח שכנים הדברים, וגם הוא הביאו למעלה, ואם הראשונים כמלאכים, אנו כאנשים, וכל לבבות דורש ד'. נד. שו"ת לבוש"מ חלק א במפתחות ליורה דעה סימן צ"ט.

החפצים לחזק יסודות היהדות נכללים בקללת "ארוור אשר לא יקים את דברי התורה" והמתחזק יסודות התורה הקדושה הוא בכלל של "ברוך" כו' וי"ו.

זו. ממשיך וכותב, המתבונן יראה שזהו הפתח לכל העברות במדינותנו והחפץ לפרק מעליו על יראת שמים, דבר ראשון מגלח זקנו וי"ו.

זח. וכך כותבים גם אחרים שמיד בהסרת הזקן מהפנים קל יותר לעבור על כל העברות בתורה אפילו חלול שבת והנחת תפלין וי"ו.

זט. בתקופת הגה"ק ר' יחזקאל לנדא זצ"ל בעהמ"ח שו"ת "נודע ביהודה" פרץ אחד גדר וגלח זקנו, ה"נודע ביהודה" הזהירו והטיף לו מוסר שלא יעשה זאת יותר, פי מלבד עונו הוא נושא עליו עברות אחרים העושים אחריו, אותו אחד לא שמע בקול רבו ותוך זמן קצר הסתלק מן העולם. בדרך נשיאת הנפטר למנוחתו התמידית, שלח ה"נודע ביהודה" צווי לראש החברה קדישא שימתינו עם הלוייה עד בואו. ה"נודע ביהודה" הופיע והלוייה התחילה, כשהגיעו לרחוב הראשי צוה הרב לעצר, ושלח לקרא לספר וצוה עליו לגלח הזקן שגדל

לנפטר בימי חוליו, כדי שיגיע למעלה כנוהגו בחייו, ומיד אחר כך חזר הנודע ביהודה לביתו^{יט}.

ג. בימינו הדור ברוך ה' השתפר באי הסרת הזקן על ידי שכל חסיד הנוסע לרבו הצדיק מזהר בזה^{יט}.

נא. בשנת תר"ו יצאה גזירה בפולין שאסרה על היהודים ללבש מעיל משי ארוך ומכנסים קצרות, והעקר אסור לגדל זקן ופאות, שנים מגדולי הדור הגה"ק חדושי הרי"ם זצ"ל והגה"ק מהר"א מטשעכענאו זצ"ל, שגרו בפולין בזמן הזה, פסקו שיש לנהג ב"יהרג ואל יעבור".

נב. יש פוסקים הפותחים, לפי שבזמננו שנפרץ לא עלינו לגלח הזקן בתער, מצוה גדולה לשומרי תורה ומצוות להתחזק להפך ולא להסיר הזקן^ס.

משך חכמה, שו"ת דברי מלכאל ח"ה סי' פ"א. נח. ספר מופת הדור דף ט"ז ע"ב, מובא בשו"ת תירוש ויצהר סי' ס"ח. נט. ברית משה על הסמ"ג מצ' נ"ח, ועי' ס' "הדרת פנים - זקן" עמ' רס"ט שהעתיק מכתבו של הגרו"ש דווארקין שליט"א בזה"ל, ידוע שצער גדול הצטער אותו צדיק החפץ חיים זצ"ל ע"ז שלא הי' יכול לפעול על תלמידיו בני ישיבתו [אף שהיו יראים ושלמים, כידוע] שלא לספר זקנים. ובשנת עת"ר כשהי' אסיפת הרבנים הידוע בעיר המלוכה פעטערבורג שהשתתפו בה גדולי הדור ההוא כמו האדמו"ר מהרש"ב מליובאוויטש זצ"ל והחפץ חיים זצ"ל, ור' חיים בריסקער זצ"ל, שאל אז החפץ חיים את האדמו"ר מליובאוויטש האם יכול לגלות לו הסוד במה כחו גדול שהוא פעל על בני ישיבתו שאין מסתפרים זקנם, והשיב לו האדמו"ר זצ"ל שאצלם הוא בפשיטות וא"צ לדבר עמהם עד"ז, ע"כ. ס. פירוש רבינו סעדי' גאון על דברי הש"ס ברכות י"א ע"א, וכ"פ רבינו חננאל, וכ"פ הערוך שם, תוס' ר' יהודא החסיד שם, חי' הרשב"א שם, דברי חכמים, החפץ חיים

נג. המגלח את הזקן גורם שרוח הטומאה של הגויים
נדבקות בו^{סא}.

נד. מובא מהחפץ חיים, יש אנשים המתגלחים כי חפצים
ליפות ולפאר עצמם וזה עלול להביא לאסור
ערויות^{סב}.

נה. יש פוסקים האוסרים מטעם ואל תטש תורת
אמך^{סג}.

פּרָק ב'

סְרוּק הַזָּקֵן

מִתֵּר לְסַרֵּק הַזָּקֵן^{סד}. יש המחמירים^{סה}.

בקונטרס תפארת אדם בתחילתו, ובספר הפ"ז ח"ב פ"ה אות א' שמביא
שם הרבה פוסקים שכ"כ, עיי"ש. סא. תורת אלף - להגה"ק משאפראן
זצ"ל. סב. בקונטרס תפארת אדם פ"ו. סג. שו"ת דברי יוסף או' ב', ס'
זקן אברהם מאמר ו' או' ז', שלחן גבוה או' א', מהר"א פלעקלעס בס'
עולת חודש ח"ב דרוש א', עמ' ט"ו, שו"ת חת"ס שם, שו"ת חיים ביד סי'
ד', צ"צ סי' צ"ג, שד"ח שם, חפץ חיים שם, שו"ת דברי מלכיאל ח"ד סי'
ס"ו, שו"ת קול מבשר ח"אסי' ח"י, עמודי ארזים דף ע"א, שו"ת חלקת
יעקב עמ' שי"ח, ועוד הרבה דעות הובאו בספר הפ"ז ח"ב פ"ח. סד. כ"ג
בשלה ענין דרך ארץ, ומט"א סי' תר"ו סק"ח, שו"ת כתונת יוסף יור"ד
סי' א', ובס' יד נאמן דף י"ד, דיש קבלה עד האריו"ל דסריקה שרי ואדרבה
טוב וישר לסרוק הזקן בכל יום [מובא בס' "הדרת פנים - זקן" עמ'
תקט"ז], וכ"כ בשד"ח מע' ג', או' ע"ה, ובכה"ח סי' ז"ך או' י"ג, דטוב
לעשות כן לכבוד שבת, וכן נהגו הגאון מוהר"ר נתן אדלר זצ"ל, והגאון
מוהר"ח סופר זצ"ל כמבואר בתולדות סופרים, וגם דעת חזון איש זצ"ל
להתיר במסרק כמבואר בס' שם עמ' ש"ו. סה. בזכרונות אלי' ח"י מע'

נגיעת הזקן בשבת

יש להזהר מאד לא לגעת בזקן בשבת כדי לא להכשל חס ושלום בתלישת שערות. פעם ארע שהאר"י הקדוש הכניס בטעות את ידו לזקנו בשבת, וביראתו שמא תתלשנה שערות, לא הוציא את ידו מזקנו עד מוצאי שבת^{ס"ו}.

הנחת שער הזקן בספר

אסור להכניס שער הזקן בספרים^{ס"ז}. יהודים יראים היו נוהגים ששערה שנשרה מזקן היו מטמינים בספר^{ס"ח}, אך רק להם היה מתר כיון שהיו נזהרים ביותר על קדושת הזקן שחס ושלום לא תתלשנה שערות לכך

ז', דכפי פשט האריז"ל נ' דאסור, במט"א שם דאנשי מעשה נוהגין כן, במהר"י צמח בעהמ"ח נגיד ומצוה מגורי האריז"ל דאם ע"י סיבות יפיל השערות יותר אם לא יסרוק, וגם שנכרכות אלו עם אלו הגורם נפילתן העיצה היעוצה לרחוץ הזקן הרבה ולתקן אח"כ במסרק מעט מעט השערות מובא בקונ' תוס' חיים הנספח לס' צוואה מחיים למהרח"פ, וע"ע נימוקי או"ח סי' עד"ר. סו. חסל"א סי' של"ט, כה"ח למהרח"פ סי' ל' או' מ"ח, צוואה מחיים או' נ"ט, כה"ח סי' ש"ג ס"ק קכ"ז, וסי' ש"מ סק"י, ע"ש. סו. שו"ת תורה לשמה לבעל בן איש חי סי' ש"ו, וסי' מאורי אור מובא ליקו"מ ח"א סדר קביעות עתים לתורה עמ' ק"ו, וליקו"מ שם, שו"ת בית ישראל [עדעלין] יור"ד סי' קל"ז. סח. ספר עמודי ארזים עמוד ז', שו"ת תירוש ויצהר סי' ס"ח, ליקו"מ ובי"ש שם.

הָיָה בְּזֶה קְדוּשָׁה וְהָיָה מִתָּר לְהַכְנִיס הַשְּׁעָרוֹת בְּסִפְרוֹ^{טו},
אָבֵל לְפִי חֶלֶק מִהַפּוֹסְקִים זֶהוּ הַתָּר רַק לְתַלְמִידֵי חֻכְמִים
שְׂאִינָם נוֹגְעִים בְּזַקְנָם רַק בְּלִמּוּד, אִם נִשְׂרָה שְׁעָרָה בְּאִמְצַע
הַלִּמּוּד מִתָּר לְהַכְנִיסָהּ לְסִפְרֵי שְׁלוֹמָדִים בּוֹ^{טז}. מִתָּר גַּם
לְהַכְנִיס שְׁעָרָה בְּסִפְרֵי שְׂיֵהוּהָ סִימָן הֵיכָן אוֹחֲזִים^{עיא}.

לְסוּבֵב הַזֶּקֶן

אֲנָשִׁים שְׁלָהֶם זֶקֶן אַרְוֶךְ וּמְסוּבָבִים אוֹתוֹ לְמַעַלָּה שְׂיִרְאָה
קָצָר, אֵינָם נוֹהֲגִים נְכוּן^{עיב}.

סְגוּלוֹת עַל יְדֵי הַזֶּקֶן

הַגַּה"ק ר' שְׁלֵמָה מִקְרָלִין זצ"ל נִתֵּן עֲצָה לְחֲשׂוֹךְ בָּנִים לֹא
עָלִינוּ, שְׂיִוְתִיר לְגְדוֹל זֶקְנוֹ וְנוֹשַׁע^{עיג}. וְמִי שְׂאִין לוֹ
זֶקֶן נִהְיָה עָנִי וּמְאָבֵד פְּרִנְסָתוֹ^{עיד}.

גְּלוּת הַשְּׂפָה

הַשְּׂפָה שְׁעַל הַפֶּה הָעוֹמֵד וּמְפָרִיעַ לְאֲכִילָה מִתָּר לְגִלְחָה^{עיה},
(א) דְּאוֹתָן הַמְּפָרִידִין אוֹתָם הַשְּׁעָרוֹת לְצַד יְמִין
וּלְצַד שְׂמָאל לְהַדְמוֹת לְגוֹיִים אֲנָשֵׁי הַמְּלַחְמָה הַבְּרִיוֹנִים

טו. עמודי ארזים שם, ליקו"מ שם. ע. שו"ת בית ישראל שם. עא. שו"ת
תורה לשמה שם, ובית ישראל שם. עב. שו"ת תורה לשמה, סי' תמ"ז,
ודברי מהרש"ב מליובאוויטש זצ"ל בספרו "תורת שלום" עמ' 74 ואילך.
עג. ספר שמע שלמה חלק שלשלת היוחסין "ישרש יעקב" ג' ל"ד.
עד. זוהר ח"ג קל"א, ישמח משה פ' אמור, כה"ח סי' ר"ז או' י"ג
למהר"ח פ', עטרת ישועה דזיקוב פ' קדושים. עה. בשלחן גבוה כתב ג'

שְׁמַגְדִּים שְׁעַר הַשָּׁפָה בְּכַהֲ"ג. (ב) דְּלֹא יִמְלֹט מֵאֲכִילַת
 בָּשָׂר וְחֶלֶב, דָּאֵם אָכַל גְּבִינָה נִשְׁאָרוּ פְתִיתִי גְבִינָה בֵּין
 הַשְּׁעָרוֹת, וַיָּבֵא לְאָכְלָם עִם הַבָּשָׂר. (ג) כְּפִי חֲכָמֵי הַזֶּהָר
 הַקָּדוֹשׁ בְּאֶדְרָא רַבָּה וְעוֹ צְרִיף שִׁיְהִיּוּ הַשְּׁפָתִים פְּנוּיִים מִכָּל
 צַד מִכָּל שְׁעַר, ע"כ. וְעוֹד טְעָמִים נִשְׁנוּ בְּזֶה. (ד) דְּעַל פִּי
 הָאֲרִיז"ל צְרִיף לְבַעַר הַשְּׁעַר מְסַבִּיבוֹת פִּיּוּ בְּעַת הַתְּפִלָּה וְעוֹ.
 (ה) שְׁקִץ הוּא וּמְטֻמְאָה הַמֵּאֲכָל וְעוֹ.

פָּרָק ג'

מְסִירוֹת נֶפֶשׁ לֹא לְגִלְתָּ זָקֵן

- א. אֵין לְהַסִּיר הַזָּקֵן אֶפִּילוּ בְּשַׁעַת סְכָנָה וְעוֹ.
 ב. עִם יִשְׂרָאֵל נִגְאָלוּ מִמְצָרִים בְּזָכוֹת מְסִירוֹת נֶפֶשׁ לְמַעַן
 הַזָּקֵן וְעוֹ.

טעמים להחמיר לגלח דוקא שפה שמעכב אכילה, א. עו. פְּרַשְׁתָּ נֶשֶׂא.
 עו. מובא ביפה ללב ח"ה סי' קפ"א. עת. יעב"ץ בסידור ה' ט"ב שער
 הדלק חלון ז' חלון המצרי וע"ע בן איש חי בשו"ת תורה לשמה סי' ש"צ
 דאין שום חומרה וחסידות בזה כלל אלא גם החסידים עושין כן דבהדיא
 אי' בכתבי מהרצ"ו זלה"ה כי רבינו האריז"ל בעצמו היה קוצץ משער
 השפה מה שהי' מעכב האכילה, ומי לנו גדול ממנו בחסידות וכו' ע"ש.
 וראיתי בשו"ת שמחה לאיש יור"ד לה' שתמה מנין יהא המנהג להרבה
 חסידים ואנשי מעשה שמדקדקין לא לקצץ גם שפה המעכב, ע"ש שדחק
 ליישב מטעם סלסול, והניח בצ"ע. עט. ר' יהודה החסיד, שו"ת אמרי
 א"ש, חי' הרי"ם, הגאון הק' מהר"א אבדק"ק טשעכענאוו. פ. שער
 יששכר.

ג. אלו ההולכים בהכרח לצבא שיותירו זקנם לגדול גם אם גויים או רשעים עשויים ללעג עליהם בעבור זה ואף אם זה עלול להביא להפסדים כספיים^א.

ד. אפילו אם נמצא אחד לבדו עם זקן בעיר כלה או במדינה שלימה אין לגעת בזקן^ב.

ה. כשהיהודים גלו מארץ ישראל בימי חרבן בית המקדש הזהירו אותם שאם לא יסירו את הזקן והפאות מורידים להם את הראש, ולא שמעו בקולם^ג.

ו. צדיקים פסקו בגזרה בפולין נגד הזקן, "יהרג ואל יעבור"^ד.

ז. כתב בשדי חמד מעמוד למ"ד כלל קט"ז בסופו וזה לשונו: וכבר כתב הריטב"א שראוי לאסור מפני חשד הרואים ואף במספרים שלא כעין תער, כמו שכתב הגאון צ"צ, ואין להורות צד התר בזמן הזה אלא למי שצריך לזה כו', על דא ודאי לן יאות למבכי או לדור שכף עלה בימיו, ואחד הרואה ואחד השומע כשופר ירים קולו להוכיח על זה, ולא יתיאש לומר כבר פשתה המספחת ולא יתנו און קשבת, חלילה לומר כן, וישראל קדושים אם יוכיחום יקבלו באהבה ואפילו אם רק נפש אחת מישראל

פא. חפץ חיים בספר מחנה ישראל. פב. ר' זלמן סורוצקין. פג. מדרש רבה איכה פ"ה, עמודי ארזים. פד. כ"כ בספר מאיר עיני הגולה שכ"פ בעל חי' הרי"ם והקדוש מהר"א מטשעכענאוו וצ"ל, ע"ש, ועי' לעיל פ"א

נוכל להצילו מרדת שחת הרי לנו כאלו נקיים עולם מלא. ומעיד אני עלי שאחד מחכמי דורנו זה דרכו כל הימים להוכיח על זה במתק שפתים [שלא להסיר הזקן] ורבים השיב מעוון זה, ה' יזכנו לזכות את הרבים לעשות נחת רוח ליוצרנו יתברך שמו וכו'.

ת . ו . ש . ל . ב . ע .

גמא ❁ גמא

ספר הזוהר הקדוש חק לישראל דף היומי
 עם לשון הקודש – מנוקד מופסק ומחולק לקטעים
 מסדר על הפרשיות

האדמו"ר מהאלמין הגה"צ הרב שלום יהודה גרוס

האדמו"ר מהאלמין שליט"א, נולד בהונגריה, עלה לארץ בשנת תש"ו. בשנת תשכ"ב היגר לברוקלין. לפני 40 שנה - הקים הרבה ארגונים: **בשנת תשכ"ז**, הקים ועד העולמי למען קדושת בית הכנסת, ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. **בשנת תשכ"ו**, ערך מלחמה גדולה נגד המוזות הפסולות; **בשנת תשכ"ו**, ערך מערכה גדולה נגד סימילאק מחלב עכור, ומאו לראשונה יצרו סימילאק מחלב ישראל. **בשנת תשכ"ו**, הקים ארגון הצלה, ונדפס ספר, וקול קורא'ס. **בשנת תשכ"ז**, ערך מערכה גדולה על שנכשלים באכילת תולעים בהכשר למהדרין מן המהדרין, **בשנת תשכ"ח**, ערך מערכה גדולה על אזהרת זמן קריאת שמע ותפלה; **בשנת תשכ"ח**, הקים ארגון ובית דין צדק לכשרות וטהרת המקואות; **בשנת תשכ"ט**, יזם הדפיס והפיץ לראשונה חק לישראל שבעי, ונדפסו: 54 פרשיות בודדות, ועשר כרכים. **בשנת תשל"ב-ב"ב**, ערך מלחמה כבירה על כשרות השחיטה, **בשנת תשל"ד**, הקים ארגון ועד הכשרות התאחדות הקהילות, ונדפסו 39 ספרים וקול קורא'ס. **בשנת תשל"ד**, הקים את הרעיון הדף היומי, ופרסמו כל שבוע בעיתונים על הרעיון של לימוד דף היומי, ונדפסו גם כן במדרין לכשרות # 2. **בשנת תשל"ה**, ערך מלחמה גדולה למען קדושת השבת. **בשנת תשל"ט-ס"ג**, ערך מלחמה כבירה על כשרות הניקור, **בשנת תשמ"א-ס"ד**, ערך מלחמה כבירה על תיקון עירובין בארה"ב, **בשנת תשמ"ז** יצא לאור ספר הסכמות ומכתבים 1.296 מכתבים. **בשנת תשס"ג** שלח לארצינו הקדושה כמה מיליוני ספרים ועוד 320 אלף דיסקים [בכל דיסק לערך 500 ספרים] ונחלקו בחינם בכל הארץ, ול-150.000 חיילים בצבא. **בשנת תשס"ד** שלחו לא"י עוד 250.000 דיסקים של 7000 קבצים ספרים בחינם. **בשנת תשס"ד**, הקים מפעל עולמי ללימוד הלכה יומית מחבר ורמ"א, ונדפסו ספרי שו"ע מחבר ורמ"א, וקול קורא'ס, ומודעות בהרבה בעיתונים. **בשנת תשס"ז** - 2007 עלה לארץ, הקים את "מפעל הוהר העולמי", ומאו פועל במסירות נפש, יומם ולילה, לזכות כל אחד משראל בקריאה יומית של דף הוהר היומי, ובכך לממש בפועל את הבטחתם וצוואתם של רשב"י וגדולי הצדיקים, שבזכות הוהר, יצא עם ישראל מהגלות ברחמים, והמשיח יבוא.

בעה"מ"ח"ס: "אין ליכט פון תורה" - 887 חלקים, "אכילת מצות בישראל" - 7 חל', "אפיית המצות" - 3 חל', קובץ ספרי ארץ ישראל - 26 חלקים, "שמירת המצוות כהלכתן" - 58 חל', קובץ ספרי כשרות - 53 חל', "נפש ישעיה" על מאכלות אסורות - 7 חל', קובץ ספרי שחיטה - 26 חל', קובץ ספרי ניקור - 33 חל', קובץ ספרי שמירת שבת - 18 חל', קובץ ספרי מקואות - 8 חל', "שמירת הברית" - 10 חל', "דברי תורה" עה"ת - 7 חל', קובץ ספרי סת"ם - 22 חל', קובץ ספרי קדושת ביהמ"כ - 17 חל', "מקדש מעט", "זאמרו אמן", "עניינת אמן כהלכתו", "צחק לשוח", ועוד. "שכר ועונש" - 6 חל', "אור הוהר" - 5 חל', "זוהר השבת" - 5 חל', "זוהר חק לישראל" - 5 חל', "מאורות הוהר" - 15 חל', "תיקוני זוהר" - 2 חל', "תיקוני זוהר" - 29 חל', "זוהר היוני" - 6 חל', "זוהר היוני" - 12 חל', זוהר עם פירוש הסולם, זוהר היוני - 70 חל', "זוהר תורה" - 54 חל', "תיקוני זוהר", "אדרת ובה" ו"אדרא ווטא" עם עוד 6 ספרים, "ספרא דמשכנא", "ספרא דצניעותא" ועוד. עלוני זוהר - 39 חל', ועוד יותר מאלף ספרים וחברות על זוהר הקדוש. על כל הג"ל.

בשנת תש"ס, הקים בארץ ישראל מפעל זוהר העולמי. ונדפסו קרוב ל-2000 ספרים חוברות וקול קורא'ס. - על הדברים הנ"ל פרסם ספרים וקול קורא'ס, בלשון הקדוש, באידיש ובאנגלית, ובעוד הרבה שפות. - מפין מיליוני ספרי זוהר הדף היומי של זוהר, ועוד, המחולק בתפוצה עצומה בבתי כנסיות ובתי מדרשות, חנויות, קברי צדיקים, ארגונים גדולים, כגון ערוץ הידיבות, בתי אב בכל רחבי הארץ ובחו"ל. - הקים את "קול הרשב"י" "קול זוהר" לשמיעה של זוהר היום, ושומעים דרשותיו. כיום מתגורר בבית שמש, מפין דרשותיו מידי שבוע ברדיו 2000, ומעביר רצאות בכל רחבי הארץ.

מפעל זוהר העולמי נחל לכיש 24/8 בית שמש, טל: 0548436784

1. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס 2. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס 3. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס 4. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס 5. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס 6. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס 7. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס 8. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס

הזוהר זוהר
מכריז ואומר

הלומד והזור
מרויח וקוצר

מהפכת הזוהר העולמי יוצאת לדרך!

לומדים קטעים נבחרים מחלק א' של סט "זוהר השבת", ונבחרים ומקבלים סט "זוהר השבת" מחלק לפרשיות השבוע, מיחד ל"שלחן שבת", עם דיסק של דרשות התעוררות על לימוד הזוהר הקדוש.

במתנה

ביצד?

- 1 יש לשלוח פקס עם פרטים מלאים (שם, כתובת, וטלפון) למספר 153-3616-8526
- 2 אנחנו נשלח לך את המבחן. 3 בגמר המבחן תפקס אותנו לפקס הנ"ל.
- 4 בוחן מיחד מטעם "מפעל הזוהר" יבדק את המבחן. **ותקבל את המתנה.**

המצטיינים יזכו לפרסום בספרים.

לפרטים והזמנת מבחנים, טל: 0542-214-449

כל יהודי יכול לזכות בסט של זוהר השבת! בחנם!

כל רגע של לימוד הזוהר הקדוש יקר מאד בעיני ה'.
כל רגע של לימוד, מציל את עם ישראל בפרטיות ובקלילות מגזרות קשות.
יהודי יקר, כמה כח ועצמה חבויים בך!
כל העולם תלוי בלימוד שלך, אל תרפה ידיה, הזמן קצר והמלאכה מרובה,
בוא והצטרף לקבוצה שתוליך את כל העולם לשלום,
בוא ושב בצלו של הרשב"י הקדוש.

מתן שכרו בצידו, הרשב"י יושב ולומד עמו